

EASY ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Το έργο

Το έργο EASY - Εκπαίδευση Ενηλίκων Εναντία στα Στερεότυπα (**E**ducating **A**dults **A**gainst **S**tereotypes) - είναι ένα πρόγραμμα Erasmus+ που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το έργο επιδιώκει την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της πρόσβασης, της ένταξης, της ποικιλομορφίας και της δικαιοσύνης σε όλες τις δράσεις του και αναπτύσσεται σε ένα πλαίσιο πρωτοφανών προκλήσεων και ευκαιριών που αντιμετωπίζει ο κόσμος, όπως η αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση, για τον τερματισμό των στερεοτύπων. Στόχος μας είναι οι ενήλικες να κατανοήσουν τα στερεότυπα που μπορούν να οδηγήσουν σε διακρίσεις, βελτιώνοντας τη διαθεσιμότητα ευκαιριών μάθησης υψηλής ποιότητας για τους ενήλικες και βοηθώντας παράλληλα την ένταξη και την ποικιλομορφία σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού.

Τα τέσσερα αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου είναι:

Πλαίσιο μαθημάτων EASY: πώς τα στερεότυπα οδηγούν σε διακρίσεις, πώς οι διακρίσεις λόγω φύλου και ηλικίας επηρεάζουν όλη την κοινωνία και πώς θα γίνουν οι ενήλικες πιο ικανοί να αποτρέψουν αυτές τις διακρίσεις; Το πλαίσιο μαθημάτων προτείνει απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα, περιλαμβάνοντας τις ενότητες, τα μαθησιακά αποτελέσματα, το κύριο περιεχόμενο και τους πόρους του μαθήματος που απευθύνεται σε εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με τα στερεότυπα ηλικίας και φύλου.

Κατάλογος ταινιών και κόμικς EASY: Ο Κατάλογος περιλαμβάνει μια σειρά ταινιών (μεγάλου και μικρού μήκους) και κόμικς (κινούμενα σχέδια και/ή κόμικς), που απεικονίζουν κοινωνικά στερεότυπα και διαφορετικούς τρόπους οργάνωσης μιας κοινωνίας.

Εργαλειοθήκη EASY: Η εργαλειοθήκη περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων στις εκπαιδευτικές συναντήσεις τους. Οι δραστηριότητες βασίζονται σε ταινίες και κόμικς που έχουν επιλεγεί από τον κατάλογο για την ενεργή διερεύνηση των στερεοτύπων και των διακρίσεων.

Ο Οδηγός για εκπαιδευτές ενηλίκων EASY: Ο Οδηγός συστήνει την προσέγγιση του έργου EASY για την ομάδα στόχο (ενήλικες και εκπαιδευτές ενηλίκων) και την κοινωνία των πολιτών (προσωπικό και οργανισμοί, στην ΕΕΚ, την τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και την εκπαίδευση ενηλίκων) και δείχνει πώς να χρησιμοποιούν με ευελιξία τα στοιχεία του πλαισίου μαθημάτων, του καταλόγου και της εργαλειοθήκης.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συντάκτες

Τερέζα Παπαγιαννοπούλου, Αδελαΐς Παπαγιαννοπούλου
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ, Ελλάδα

σε συνεργασία με

Margarita Angelova, Tatyana Nikolova
Acta Foundation, Βουλγαρία

Graça Gonçaves, Márcia Silva, Nana Nyarko-Mensah
AidLearn, Consultoria em Recursos Humanos, Lda., Πορτογαλία

Mette Gabrielsen, Nerma Dedic Palomino Aedo, Charlotte Birkebæk Truelsen
HF & VUC FYN, Δανία

Wanda Baranowska, Małgorzata Kosiorek, Ewa Kos
Πανεπιστήμιο του Lodz, Πολωνία

Εξωτερική Αξιολόγηση

Emilia Mazurek
Πολωνία

Sílvia Luís
Πορτογαλία

Σπύρος Ζαφειρόπουλος
Ελλάδα

Steen Henningsen
Δανία

Διάταξη και σχεδιασμός

Wanda Baranowska, Πανεπιστήμιο του Lodz
Graça Gonçaves & Márcia Silva, AidLearn, Consultoria em Recursos
Humanos, Lda.

Αυτός ο Οδηγός για εκπαιδευτές ενηλίκων του έργου EASY διατίθεται δωρεάν!

Ο οδηγός EASY για εκπαιδευτές ενηλίκων EASY αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου EASY, μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης Erasmus+ KA2 για την Εκπαίδευση Ενηλίκων και διατίθεται με άδεια Creative Commons. Αναφορά-Μη Εμπορική-Διάθεση-Όμοια 4.0 Διεθνής Άδεια Χρήσης

Πίνακας περιεχομένων

Το έργο 2

Συντάκτες.....	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.1. Πεδίο εφαρμογής	5
1.2. Κοινό που απευθύνεται ο Οδηγός.....	5
2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	6
3. ΠΩΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ EASY	7
3.1. Το πλαίσιο μαθημάτων EASY	9
3.1.1. Περιγραφή.....	9
3.1.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη	11
3.1.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο.....	13
3.2. Ο κατάλογος ταινιών και κόμικς της EASY.....	18
3.2.1. Περιγραφή.....	18
3.2.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη	19
3.2.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο.....	19
3.3. Η εργαλειοθήκη EASY	22
3.3.1. Περιγραφή.....	22
3.3.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη	23
3.3.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο.....	23
4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	29

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πεδίο εφαρμογής

Μέσω της ανάλυσης αναγκών που διενεργήθηκε στις χώρες εταίρους πριν από την υλοποίηση του έργου EASY και της πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας που διεξήχθη το πρώτο έτος υλοποίησης, διαπιστώθηκε ότι σε όλες τις χώρες υπήρχε σημαντική έλλειψη παρεμβάσεων που να υποστηρίζουν τους εκπαιδευτές ενηλίκων ώστε να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά θέματα διακρίσεων και διαφορετικότητας στα πλαίσια των εκπαιδευτικών τους δράσεων. Εκτός από γενικές προσφορές για διαπολιτισμικές δεξιότητες ή αντιρατσιστικές δραστηριότητες, **δεν υπάρχουν στοχευμένες προσφορές κατάρτισης που να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες και τις ανησυχίες των εκπαιδευτών ενηλίκων σχετικά με τη διαχείριση των οδυνηρών αποτελεσμάτων των στερεοτύπων στα πλαίσια εκπαίδευσης ενηλίκων ή την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση των στερεοτύπων στη σκέψη και τη δράση των εκπαιδευτών.** Σε επίπεδο πολιτικής, οι στρατηγικές και οι παρεμβάσεις κατά των στερεοτυπικών συμπεριφορών και η προώθηση της κουλτούρας αποδοχής επικεντρώνονται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ τα πλαίσια εκπαίδευσης ενηλίκων στις περισσότερες περιπτώσεις δεν εμπλέκονται ούτε αντιμετωπίζονται από αυτές. **Υπάρχει σαφής ανάγκη για την προώθηση της συστηματικής κατάρτισης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτών ενηλίκων επί του θέματος, ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά αυτή η ανάγκη στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων.**

Όσον αφορά τους ενηλίκους εκπαιδευόμενους, μια σειρά εκπαιδευτικών προσφορών σε θέματα ποικιλομορφίας εμπεριέχεται στην εκπαιδευτική ύλη που καλύπτεται από εκπαιδευτικές προσφορές στις θεματικές των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών σε όλες τις χώρες εταίρους. Ωστόσο, σε όλες τις χώρες **έχει αναφερθεί σημαντική έλλειψη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού ή πλαισίων, όπως το ΠΛΑΙΣΙΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ EASY για την πρόληψη των διακρίσεων στη σκέψη και τη δράση των εκπαιδευτών και των ενήλικων εκπαιδευομένων, με βάση τα στερεότυπα φύλου και ηλικίας, καθώς και άλλα κοινωνικοδημογραφικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά.**

Ως εκ τούτου, το έργο EASY επικεντρώθηκε στο ρόλο των εκπαιδευτών ενηλίκων στην πρόληψη των στερεοτύπων με βάση τις υπάρχουσες αντιλήψεις σχετικά με το φύλο και την ηλικία των εκπαιδευομένων ως αμφίδρομη διαδικασία.

Στόχος του **ΟΔΗΓΟΥ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ EASY** είναι να παρουσιάσει τα αποτελέσματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου EASY ως ευέλικτους, απροσδόκητους και πνευματώδεις τρόπους για εκπαιδευτές ενηλίκων διαφορετικού υπόβαθρου και ειδικοτήτων που εκπαιδεύουν διαφορετικές ομάδες ενηλίκων να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου EASY, ώστε να σχεδιάσουν και να προσφέρουν εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που αποτρέπουν από το εκπαιδευτικό και κοινωνικό τους πλαίσιο τις διακρίσεις που βασίζονται σε οδυνηρά στερεότυπα ηλικίας και φύλου.

1.2. Κοινό που απευθύνεται ο Οδηγός

Με την πλήρη πεποίθηση ότι θα παράσχουμε υψηλής ποιότητας και αναγκαία εργαλεία ένταξης κατά των στερεοτύπων ηλικίας και φύλου, παρουσιάζουμε σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που συμμετέχουν στο έργο (ενήλικες, εκπαιδευτές ενηλίκων, προσωπικό και οργανώσεις στην ΕΕΚ, την τριτοβάθμια εκπαίδευση ή/και την εκπαίδευση ενηλίκων, άλλους ενδιαφερόμενους φορείς όπως ΜΚΟ που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων, οργανώσεις και ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην εκπαίδευση ενηλίκων και την κοινωνική ένταξη κ.λπ.) τα προϊόντα του σχεδίου EASY και τις πιθανές χρήσεις τους. Αυτός ο **Οδηγός για Εκπαιδευτές Ενηλίκων®, εκπαιδευτικά ιδρύματα** και **ενδιαφερόμενους** φορείς παρέχει ορισμένες συστάσεις σχετικά με το πώς το παραχθέν εκπαιδευτικό υλικό και το επιλεγμένο οπτικοακουστικό υλικό μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διαφορετικά πλαίσια, προκειμένου να ενδυναμώσουν τους εκπαιδευτές ενηλίκων στην αντιμετώπιση των στερεοτύπων. Το teaser του έργου, που είναι διαθέσιμο στο ProjectEasy.eu, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με οποιοδήποτε υλικό ή ως αυτόνομο υλικό.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Παρά το γεγονός ότι υπάρχει μια ευρεία διακήρυξη του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρώπη από τη δεκαετία του 1960 και ότι από το 2011 δημοσιεύεται συστηματικά ένα **εγχειρίδιο** για την **ευρωπαϊκή νομοθεσία κατά των διακρίσεων, τα ζητήματα στερεοτύπων εξακολουθούν να είναι ενεργά στη σκέψη των πολιτών**. Επιπλέον, οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων και οι διακρίσεις εις βάρος τους συνεχίζονται. Στις μελέτες και τις έρευνες του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹, τα ζητήματα ανησυχίας και αγώνα για την ισότητα και τη μη διάκριση των κοινωνικών ομάδων που επιβαρύνονται από στερεοτυπικές αντιλήψεις δεν "εξαφανίζονται". Η ηλικία και το φύλο εξακολουθούν να αποτελούν έντονα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά.

Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, **οι γυναίκες** τείνουν να είναι **καλύτερα μορφωμένες** από τους άνδρες, **ωστόσο οι γυναίκες εξακολουθούν να λαμβάνουν χαμηλότερους μισθούς κατά μέσο όρο**. Ένας λόγος γι' αυτό είναι ότι οι γυναίκες στην ΕΕ υπερεκπροσωπούνται σε χαμηλά αμειβόμενους τομείς, ενώ πολύ σπάνια βρίσκουν απασχόληση σε καλά αμειβόμενους τομείς. Κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής, οι περισσότερες γυναίκες προσαρμόζουν τα εργασιακά τους πρότυπα στα καθήκοντα φροντίδας, με αποτέλεσμα να έχουν αρχικά χαμηλότερους μισθούς και, στα μεγαλύτερα χρόνια της ζωής τους, τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.³ Στην ΕΕ, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών αυξήθηκε από 60,6% το 2009 σε 70,2% το 2023. Για τους άνδρες, το ποσοστό ξεκίνησε από υψηλότερη τιμή και αυξήθηκε πιο αργά, από 74,0% το 2009 σε 80,4% το 2023. Ως αποτέλεσμα, το χάσμα απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών μειώθηκε κατά 3,2 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2009 και 2023. Το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών σε ηλικία εργασίας εξακολουθεί να υπερβαίνει σημαντικά το ποσοστό των απασχολούμενων γυναικών.

Τα στοιχεία της **Eurostat** για την περίοδο 2023-2024 δείχνουν ότι το **χάσμα απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι σημαντικά υψηλότερο για όσους έχουν παιδιά**, 17,0 ποσοστιαίες μονάδες για τις ηλικίες 25 έως 54 ετών. Στην ηλικιακή ομάδα 25-54 ετών, οι άνδρες με παιδιά έχουν υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης (91,9% το 2023) από τους άνδρες χωρίς παιδιά (83,7%). Για τις γυναίκες, η τάση είναι αντίθετη, με τις γυναίκες με παιδιά να έχουν περισσότερο χαμηλότερο ποσοστό απασχόλησης (74,9%) από τις γυναίκες χωρίς παιδιά (79,7%).³ Το 2023, 27,2% των γυναικών εργάζονταν με μερική απασχόληση λόγω υποχρεώσεων φροντίδας, σε σύγκριση με μόλις 6,8% των ανδρών.

Παρόλο που οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες μιλούν για **το δικαίωμα** (και όχι για την υποχρέωση) **να συνταξιοδοτηθούν** σε ηλικία συνταξιοδότησης, πολλές δεν προσφέρουν εργασία σε άτομα ηλικίας 60+, ενώ οι 40-50χρονοι στερούνται το δικαίωμα υιοθεσίας. Μερικές φορές ένας 33χρονος άνδρας είναι "πολύ νέος" για να γίνει διευθυντής ενός σημαντικού ιδρύματος και ένας 50χρονος δάσκαλος είναι "πολύ μεγάλος" **για να εργαστεί** με μικρά παιδιά.

Η απάντηση σε αυτή την κατάσταση είναι η εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων κατά των διακρίσεων στις χώρες (και με την υποστήριξη) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι περισσότερες από αυτές τις πρωτοβουλίες απευθύνονται σε παιδιά και νέους, κάτι που είναι απολύτως κοινωνικά σωστό. Δυστυχώς, μόνο περιστασιακά υλοποιούνται δράσεις που απευθύνονται σε ενήλικες, οι οποίοι ενδεχομένως έχουν παραλάβει από τις προηγούμενες γενιές τη σκέψη και τη δράση με βάση στερεότυπα και οι οποίοι ανήκουν στην ομάδα των σημερινών υπευθύνων λήψης αποφάσεων για τη διαμόρφωση της κοινωνικής ζωής.

Το θέμα των **ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ** και των **ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ** είναι το κύριο θέμα που εξετάζεται **στο έργο EASY**.

Για τη χρήση των ενηλίκων εκπαιδευομένων (και, επομένως, προς όφελος του αναγνώστη του παρόντος εγγράφου) έχει περιγραφεί σε **Θεματικές ενότητες**, οι οποίες αποτελούν το δεύτερο μέρος του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY**, όπως αναλύεται παρακάτω.

¹ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. <https://fra.europa.eu/en/work-on-rights>

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2023), Κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.

³ Eurostat, https://doi.org/10.2908/LFSI_PT_A

3. ΠΩΣ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΤΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ EASY

Τα εργαλεία EASY αναπτύχθηκαν για να διασφαλίσουν ότι οι εκπαιδευτικοί είναι καλά εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα στερεότυπα ηλικίας και φύλου. Κάθε εργαλείο διαδραματίζει έναν μοναδικό ρόλο:

Πλαίσιο μαθημάτων και Εκπαιδευτικές Ενότητες

Δομημένα μονοπάτια μάθησης και περιεχόμενο για τη δημιουργία ισχυρών θεμελίων

Εργαλειοθήκη EASY

Έτοιμες προς χρήση δραστηριότητες που παρέχουν πρακτική εμπειρία στους εκπαιδευόμενους

Κατάλογος ταινιών και κόμικς

Αξιοποίηση ταινιών και κόμικς ως εργαλείων για την προώθηση συζητήσεων και προβληματισμών σχετικά με τα στερεότυπα ηλικίας και φύλου

Οδηγός για εκπαιδευτές ενηλίκων

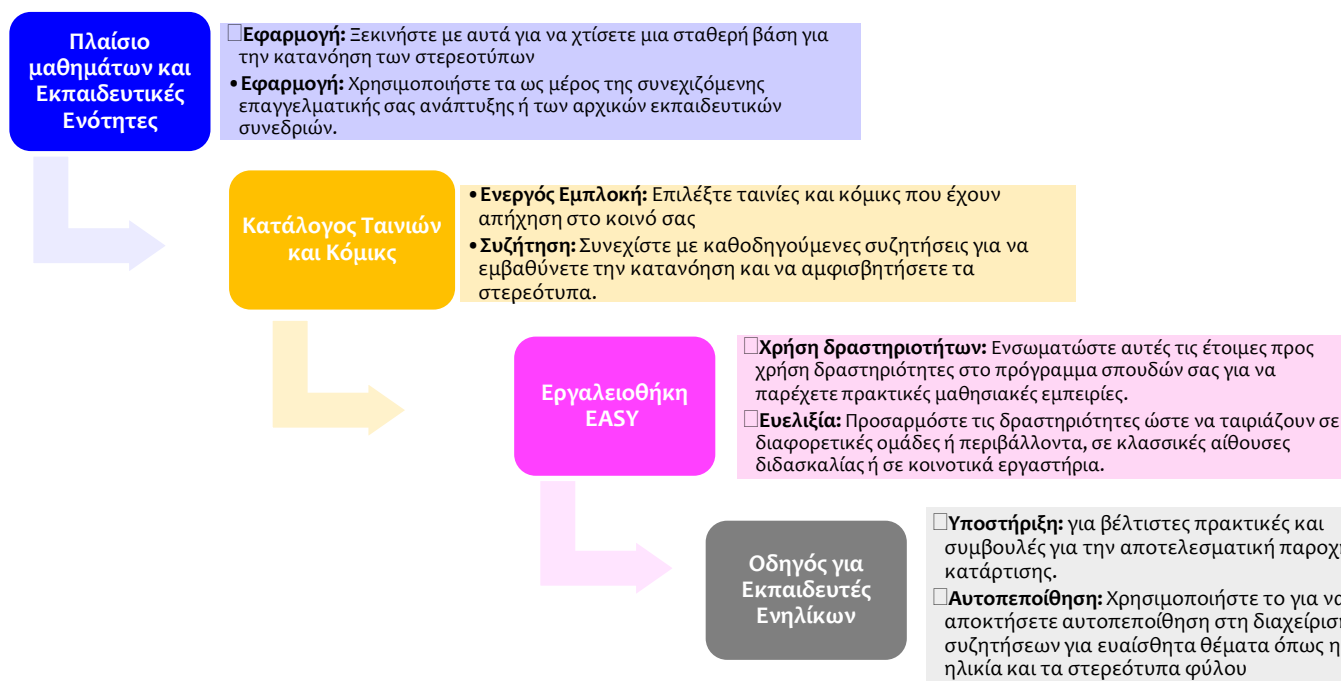
Απαραίτητη υποστήριξη για τους εκπαιδευτές ενηλίκων ώστε να παραδώσουν το περιεχόμενο με αυτοπεποίθηση και αποτελεσματικότητα

Μαζί, αυτά τα εργαλεία παρέχουν μια ολοκληρωμένη εμπειρία εκπαίδευσης, προωθώντας την ευαισθητοποίηση και τις πρακτικές δεξιότητες για τους εκπαιδευτές ενηλίκων σε όλα τα περιβάλλοντα.

Αυτό τα καθιστά ανεκτίμητα σε επίσημα και ανεπίσημα εκπαιδευτικά πλαίσια.

Το πακέτο EASY είναι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαχείριση των στερεοτύπων ηλικίας και φύλου στο πλαίσιο μιας τάξης ενηλίκων. Ακολουθεί ο τρόπος με τον οποίο μπορείτε να το αξιοποιήσετε στο έπακρο:

Μαζί, αυτά τα εργαλεία προσφέρουν μια ολιστική προσέγγιση στην κατάρτιση, βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς όλων των επιπέδων να αισθάνονται εξοπλισμένοι και σίγουροι για τη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζουμε την περιγραφή κάθε εργαλείου που αναπτύχθηκε και γενικές προτάσεις για πιθανή χρήση, ακολουθούμενες από συστάσεις για συγκεκριμένες χώρες.

3.1. Το πλαίσιο μαθημάτων EASY

3.1.1. Περιγραφή

Το **πλαίσιο μαθημάτων EASY** είναι ένα έγγραφο που περιέχει **γενικά και λειτουργικά μαθησιακά αποτελέσματα** μαζί με μια **περιγραφή του θεωρητικού υπόβαθρου της μεθοδολογίας εκπαιδευτικής εργασίας για ενήλικες εκπαιδευόμενους**. Αυτό (το πρώτο) μέρος βρίσκεται στο αρχείο με τίτλο

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY Μαθησιακά αποτελέσματα και τα βασικά στοιχεία της μεθοδολογίας εκπαιδευτικού έργου.

Το δεύτερο μέρος του **Πλαισίου Μαθημάτων EASY** αποτελείται από πηγές κειμένου, διατεταγμένες σε **τέσσερις θεματικές ενότητες**, οι οποίες παρουσιάζονται σε ξεχωριστά αρχεία:

Ενότητα 1. Ορισμός και πηγές των στερεοτύπων

Ενότητα 2. Τυπολογία των στερεοτύπων

Ενότητα 3. Ο μηχανισμός της "εγκατάλειψης" των στερεοτύπων

Ενότητα 4. Οι ατομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των στερεοτύπων.

Μαθησιακά αποτελέσματα του πλαισίου μαθημάτων EASY και βασικά στοιχεία της μεθοδολογίας εκπαιδευτικού έργου

Της ανάπτυξης του **πλασίου μαθημάτων EASY** προηγήθηκε **βιβλιογραφική μελέτη** που διεξήχθη από όλους τους εταίρους, με στόχο τον **προσδιορισμό των γνωστικών πεδίων, των δεξιοτήτων και των στάσεων που διαμορφώνουν το προφίλ ενός πολίτη "απαλλαγμένου" από τα στερεότυπα ηλικίας και φύλου και τις διακρίσεις που βασίζονται σε αυτά**. Η έρευνα αυτή ανέλυσε τις υπάρχουσες θεωρίες και τα τρέχοντα ερευνητικά ευρήματα, τα οποία αποτέλεσαν τη βάση για 1/ την ανάπτυξη **γενικών και ειδικών (επιχειρησιακών) μαθησιακών αποτελεσμάτων**, 2/ την ανάπτυξη μιας **συνθετικής μελέτης για τα στερεότυπα και τις διακρίσεις στις Ενότητες**.

Υπενθυμίζεται ότι **τα μαθησιακά αποτελέσματα** περιγράφουν **τι πρέπει να γνωρίζουν, να είναι σε θέση να κάνουν και να εκτιμούν οι εκπαιδευόμενοι λόγω της ενσωμάτωσης των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος**. Ορίζονται με μετρήσιμους όρους και είναι αξιολογήσιμα (επιβεβαιώσιμα ως επίτευγμα). Στο Πλαίσιο Μαθημάτων EASY, τα μαθησιακά αποτελέσματα αναπτύχθηκαν **σε γενικό επίπεδο**⁴, εκφράζοντας τους μαθησιακούς στόχους ως το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής εμπειρίας από τη σκοπιά του εκπαιδευτή, και σε **επιχειρησιακό** επίπεδο υποδεικνύοντας με αρκετή ακρίβεια **Τι πρέπει να γνωρίζει και να κατανοεί ο εκπαιδευόμενος, ΠΟΙΕΣ δεξιότητες που βασίζονται στις γνώσεις πρέπει να κατέχει ο εκπαιδευόμενος και ΠΟΙΕΣ συμπεριφορές πρέπει να επιδεικνύει ο εκπαιδευόμενος προκειμένου να είναι ένα άτομο απαλλαγμένο από τα στερεότυπα που εισάγουν διακρίσεις λόγω ηλικίας και φύλου στη σκέψη και τη δράση**.

Τα επιχειρησιακά μαθησιακά αποτελέσματα έχουν τοποθετηθεί **στα επίπεδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων**, γεγονός που διασφαλίζει ότι μπορούν να προσδιοριστούν στα εκπαιδευτικά συστήματα/προγράμματα και ότι μπορούν να αναγνωριστούν επίσημα (μικρο-πιστοποιητικά, σύστημα

⁴ βλ. σελ.7 ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY Μαθησιακά αποτελέσματα (...)

ECTS κ.λπ.) σε οποιαδήποτε χώρα και από οποιοδήποτε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή οργανισμό που θέλει να αναπτύξει προγράμματα σπουδών σχετικά με τα στερεότυπα και τις διακρίσεις και τις διακρίσεις ενηλίκων τόσο σε τυπικές όσο και σε άτυπες μορφές.

Το **πλαίσιο ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY COURSE** που αναπτύχθηκε με αυτόν τον τρόπο καλύπτει ένα κενό στις εκπαιδευτικές αναφορές για τους εκπαιδευτές ενηλίκων, εστιάζοντας στα στερεότυπα και τις διακρίσεις στην κοινωνία των ενηλίκων και ενισχύοντας τη μη τυπική εκπαίδευση, στην οποία οι αποκτηθείσες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις τείνουν να περνούν σε μεγάλο βαθμό απαρατήρητες. Αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι έχουν περάσει πολλά χρόνια από το 2012, όταν εκδόθηκε η Σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με την επικύρωση της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης⁵, και παρόλο που η Σύσταση είναι νομικά δεσμευτική, η κατάσταση εφαρμογής των εθνικών προσεγγίσεων ποικίλλει, σε ορισμένες περιπτώσεις εμφανώς.

Οι λειτουργίες και η μέθοδος ανάπτυξης **Θεματικών ενότητων** (το δεύτερο μέρος του ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY) παρουσιάζονται στο **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY Μαθησιακά αποτελέσματα (...)**.⁶

Στον παρών **ΟΔΗΓΟ**, αξίζει να σημειωθεί ότι

1. ο αριθμός των ενότητων αντιστοιχεί στον αριθμό των κύριων θεμάτων που περιγράφουν τα ζητήματα των στερεοτύπων και των διακρίσεων,
2. η σειρά των ενότητων δεν είναι τυχαία, είναι διατεταγμένες στο σύστημα
  - ο 1.για τι πράγμα μιλάμε, τι είναι,
    - → 2.σε ποιες μορφές εμφανίζεται,
    - →3. πώς να το ξεφορτωθείτε ή να το αποδυναμώσετε,
    - ο →4. τι παρακινεί μια τέτοια αλλαγή".

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2012, χ. σχετικά με την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, EE L 398. 22.12.2012.

https://www.cedefop.europa.eu/files/Council_Recommendation_on_the_validation_20_December_2012.pdf

⁶ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY Μαθησιακά αποτελέσματα (...) σελ. 20

3.1.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY είναι πρωτίστως ένα εκπαιδευτικό υλικό που προετοιμάζεται για την **ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ**, στο θεματικό πεδίο που παρουσιάζεται στο σχέδιο EASY. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε **τυπικά, μη τυπικά** και **άτυπα** συστήματα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών ενηλίκων/ εκπαιδευτών κατάρτισης.

Σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED (UNESCO-UIS 2012, σ. 80), η επίσημη εκπαίδευση είναι "[η] εκπαίδευση που είναι θεσμοθετημένη, σκόπιμη και προγραμματισμένη μέσω δημόσιων οργανισμών και αναγνωρισμένων ιδιωτικών φορέων και - στο σύνολό τους - αποτελούν το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας. Συνεπώς, τα προγράμματα τυπικής εκπαίδευσης αναγνωρίζονται ως τέτοια από τις αρμόδιες εθνικές εκπαιδευτικές αρχές ή από ισοδύναμες αρχές, π.χ. από οποιοδήποτε άλλο ίδρυμα σε συνεργασία με τις εθνικές ή υποεθνικές εκπαιδευτικές αρχές. Η τυπική εκπαίδευση αποτελείται κυρίως από την αρχική εκπαίδευση. Η επαγγελματική εκπαίδευση, η εκπαίδευση ειδικών αναγκών και ορισμένα τμήματα της εκπαίδευσης ενηλίκων αναγνωρίζονται συχνά ως μέρος του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος".⁷

Σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED (UNESCO-UIS 2012, σ. 81), η μη τυπική εκπαίδευση αναφέρεται σε "[ε]κπαίδευση που είναι θεσμοθετημένη, σκόπιμη και σχεδιασμένη από έναν πάροχο εκπαίδευσης. Το καθοριστικό χαρακτηριστικό της μη τυπικής εκπαίδευσης είναι ότι αποτελεί προσθήκη, εναλλακτική ή/και συμπλήρωμα της τυπικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο της διαδικασίας της δια βίου μάθησης των ατόμων. Συχνά παρέχεται για να εξασφαλιστεί το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλους. Απευθύνεται σε άτομα όλων των ηλικιών, αλλά δεν εφαρμόζει απαραίτητα μια συνεχή δομή διαδρομής- μπορεί να είναι σύντομης διάρκειας και/ή χαμηλής έντασης, οδηγεί κυρίως σε προσόντα που δεν αναγνωρίζονται ως τυπικά ή ισοδύναμα με τα τυπικά προσόντα από τις αρμόδιες εθνικές ή υποεθνικές εκπαιδευτικές αρχές ή σε καθόλου προσόντα. Η μη τυπική εκπαίδευση μπορεί να καλύπτει προγράμματα που συμβάλλουν στον αλφαριθμητισμό των ενηλίκων και των νέων και στην εκπαίδευση των παιδιών εκτός σχολείου, καθώς και προγράμματα για δεξιότητες ζωής, δεξιότητες εργασίας και κοινωνική ή πολιτιστική ανάπτυξη".⁸

Σύμφωνα με την ταξινόμηση ISCED (UNESCO-UIS 2012, σ. 80), η άτυπη μάθηση αναφέρεται σε "[σ]χήματα μάθησης που είναι σκόπιμα ή εσχεμμένα αλλά δεν είναι θεσμοθετημένα. Κατά συνέπεια, είναι λιγότερο οργανωμένη και δομημένη από την τυπική ή τη μη τυπική εκπαίδευση. Η άτυπη μάθηση μπορεί να περιλαμβάνει μαθησιακές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην οικογένεια, στον εργασιακό χώρο, στην τοπική κοινότητα και στην καθημερινή ζωή, σε αυτοκατευθυνόμενη, οικογενειακή ή κοινωνικά κατευθυνόμενη βάση".⁹

Με βάση το ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY, οι οργανισμοί που εργάζονται στους τομείς που περιγράφονται στους ορισμούς της τυπικής εκπαίδευσης (πανεπιστήμιο, επαγγελματική σχολή κ.λπ.) και της μη τυπικής εκπαίδευσης (κέντρα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, εταιρείες δια βίου μάθησης κ.λπ.) μπορούν εύκολα να προγραμματίσουν μαθήματα/ σεμινάρια /εκπαιδύσεις για εκπαιδευτές ενηλίκων σχετικά με την αντιμετώπιση των ηλικιακών και έμφυλων στερεοτύπων και διακρίσεων. Στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (π.χ. κολέγια, ακαδημίες, πανεπιστήμια, πολυτεχνεία), αυτό ισχύει για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε όλους τους τομείς σπουδών όπου εφαρμόζονται ενότητες "προετοιμασίας εκπαιδευτικών". Σε αυτούς τους οργανισμούς, το ήδη απασχολούμενο προσωπικό μπορεί επίσης να εκπαιδευτεί στο αντικείμενο του έργου.

Το ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY απευθύνεται επίσης ως εκπαιδευτικό υλικό σε εκπαιδευτές ενηλίκων που εργάζονται σε κάθε χώρο όπου "συμβαίνει" εκπαίδευση - τυπική και μη - σχετικά με τα στερεότυπα ηλικίας και φύλου. Αν και το πλαίσιο έχει αναπτυχθεί με έμφαση στη χρήση άτυπων προσεγγίσεων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη κατάρτισης με μεθόδους τυπικές για την τυπική εκπαίδευση, ανάλογα με το πλαίσιο μάθησης. Το πλαίσιο μαθησιακών αποτελεσμάτων EASY COURSE

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων στην Ευρώπη - Χτίζοντας δρόμους προς τις δεξιότητες και τα προσόντα χωρίς αποκλεισμούς, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/788535>, σ. 162.

⁸ Ibidem, σ. 164

⁹ Ibidem, σ. 163

FRAMEWORK (...) ¹⁰ προσδιορίζει τρία παραδείγματα χρήσης ενός συνόλου μαθησιακών αποτελεσμάτων για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού προγράμματος στο πλαίσιο των θεμάτων των στερεοτύπων ηλικίας και φύλου και των διακρίσεων. Αναφέρονται τα εξής:

α/ **Ο σύντομος κύκλος μαθημάτων (8-16 ώρες) γενικής και επαγγελματικής κατάρτισης/ εκπαίδευσης ενηλίκων**, ο οποίος μπορεί να διδάσκεται σε σχολεία για ενήλικες που, για παράδειγμα, ολοκληρώνουν τη γενική εκπαίδευση στο επίπεδο 4 του ΕΠΕΠ (EQF) στο απογευματινό σύστημα ή στο σύστημα μερικής φοίτησης.

Αυτό το μάθημα μπορεί να ενσωματωθεί σε μαθήματα εθνικής γλώσσας ή αγγλικών, μπορεί να αποτελέσει μια προσφορά μαθημάτων για την κοινωνία των πολιτών/δημοκρατία, μαθήματα τέχνης και οποιοδήποτε άλλο μάθημα στο οποίο ο εκπαιδευτικός (δάσκαλος) βλέπει την ευκαιρία (ή την ανάγκη) να ασχοληθεί με αυτό το θέμα. Το έργο EASY περιέχει επίσης υλικό (ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ EASY) που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή για την ταυτόχρονη ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων, γνώσεων σχετικά με έργα τέχνης (ταινίες, γραφικά) και ικανοτήτων για την αντιμετώπιση των διακρίσεων που σχετίζονται με τα στερεότυπα της ηλικίας και του φύλου.

Παρόλο που τα μαθησιακά αποτελέσματα αυτού του μαθήματος καθορίζονται στο επίπεδο 4 του ΕΠΕΠ, **το μάθημα μπορεί να προσαρμοστεί με επιτυχία σε επίσημα προγράμματα τριτοβάθμιας** εκπαίδευσης στα οποία η διάγνωση των γνώσεων και των ικανοτήτων των φοιτητών στον τομέα της αντιμετώπισης των διακρίσεων έχει αποκαλύψει κενά.

β/ **Το εντατικό μάθημα μεγαλύτερης διάρκειας (16 - 30 ώρες), στην επαγγελματική εκπαίδευση**, τα μαθησιακά αποτελέσματα του οποίου καθορίζονται στο επίπεδο 5 του ΕΠΕΠ. Δόθηκε ένα παράδειγμα ενός μαθήματος για τους Υποψήφιους για αξιωματικούς ασφάλειας ανθρώπων και περιουσίας¹¹, αλλά υπάρχουν **πολλοί κλάδοι και τομείς επαγγελματικής εργασίας όπου οι ικανότητες που περιγράφονται στο πλαίσιο μαθημάτων EASY φαίνονται απαραίτητες** (και δεν έχουν απαραίτητα αναπτυχθεί στην επίσημη εκπαίδευση). Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνουν την ιατρική περίθαλψη, τον τουρισμό, τα ξενοδοχεία, το εμπόριο και άλλες υπηρεσίες.

γ/ Το τελευταίο παράδειγμα είναι η **σειρά μαθημάτων για (υποψήφιους) ειδικούς σε θέματα ανθρώπινου δυναμικού** (π.χ. μεταπτυχιακές σπουδές, εξειδικευμένα μαθήματα) και φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τομέα της διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Χρησιμοποιήθηκαν μαθησιακά αποτελέσματα από το επίπεδο 6 (ένα από το επίπεδο 7), επειδή οι εκπαιδευόμενοι αναμένεται να αποκτήσουν τις **ικανότητες να σκέφτονται κριτικά για τα στερεότυπα/στερεοτυπικές συμπεριφορές και τις διακρίσεις, επιτρέποντάς τους να επιλύουν προβλήματα στο χώρο εργασίας**. Παρόμοιες κοινωνικές προσδοκίες διατυπώνονται προς **όλα τα στελέχη επιχειρήσεων, εκπαίδευσης, ιατρικής περίθαλψης και άλλων τομέων**, γι' αυτό και ένα τέτοιο μάθημα μπορεί να αποτελέσει μία από τις ενότητες της εκπαίδευσης σε ανώτερο επίπεδο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα παραδείγματα που παρατίθενται, τα **μαθησιακά αποτελέσματα διατυπώνονται στο ίδιο επίπεδο του ΕΠΕΠ**, επειδή απευθύνονται σε μια συγκεκριμένη ομάδα αποδεκτών μαθημάτων (ενήλικες εκπαιδευόμενοι).

Τελικές συστάσεις για τη δημιουργία προγραμμάτων μαθημάτων με βάση το Πλαίσιο Μαθημάτων EASY

- Τα επίπεδα των επιχειρησιακών μαθησιακών αποτελεσμάτων δεν πρέπει να αναμειγνύονται κατά τη δημιουργία ενός προγράμματος μαθημάτων, αν και ορισμένες εξαιρέσεις μπορεί να επιτραπούν με βάση τη **διάγνωση των μαθησιακών αναγκών μιας ομάδας ενηλίκων εκπαιδευομένων** σχετικά με τα στερεότυπα και τις διακρίσεις

¹⁰ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY Μαθησιακά Αποτελέσματα (...) σελ. 14

¹¹ Ibidem, σ.14

- Εάν οι οργανισμοί/εκπαιδευτές ενηλίκων που κατασκευάζουν τις δικές τους προτάσεις μαθημάτων για εκπαιδευόμενους στο επίπεδο 5-6-7 του ΕΠΕΠ με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα του EASY θεωρούν ότι πρέπει να "επιστρέψουν" σε χαμηλότερα επίπεδα, θα ήταν καλύτερο να προγραμματίσουν πρώτα ένα σύντομο μάθημα, π.χ. στο επίπεδο 4-5-6 (3-6 ώρες), και στη συνέχεια να ακολουθήσουν περαιτέρω μαθήματα σε υψηλότερα επίπεδα του πλαισίου μαθημάτων EASY.
- Η ιδιαίτερη φύση του ενήλικου εκπαιδευόμενου και του οργανισμού για τον οποίο σχεδιάζεται το μάθημα EASY θα υπαγορεύσει τη μορφή ή τις μορφές με τις οποίες μπορεί να παρασχεθεί το μάθημα - πρόσωπο με πρόσωπο, σε απευθείας σύνδεση, ως μικτή μάθηση κ.λπ. Η επιλογή της μορφής του μαθήματος επηρεάζει την επιλογή των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ενώ στις σταθερές μορφές είναι δυνατή η αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων που περιγράφονται από τα αποτελέσματα σε όλους τους τομείς (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις) κατά τη διάρκεια του μαθήματος, σε ένα διαδικτυακό μάθημα είναι ουσιαστικά αδύνατο να αξιολογηθεί το φάσμα στάσεων/αυτονομίας. Συνεπώς, τα **μαθησιακά αποτελέσματα και η επιλεγμένη μορφή του μαθήματος πρέπει να είναι συμβατά**. Στα διαδικτυακά μαθήματα κυριαρχούν τα μαθησιακά αποτελέσματα γνώσεων, ενώ στα δια ζώσης μαθήματα μπορεί να κυριαρχούν τα αποτελέσματα αυτονομίας/στάσεων, τα οποία θα επικυρωθούν όχι μόνο από τη δήλωσή τους από τους εκπαιδευόμενους, αλλά και από την παρατήρηση των στάσεων και της συμπεριφοράς των συμμετεχόντων από τον εκπαιδευτή.

3.1.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο

Βουλγαρία

Το επάγγελμα του "Εκπαιδευτή Ενηλίκων" στη Βουλγαρία δεν είναι επίσημα αναγνωρισμένο και ρυθμιζόμενο επάγγελμα. Αυτό σημαίνει ότι δεν απαιτείται συγκεκριμένο εκπαιδευτικό προσόν ή πιστοποίηση για να εργαστεί κάποιος ως εκπαιδευτής ενηλίκων. Ωστόσο, η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ένας αναπτυσσόμενος τομέας στη Βουλγαρία και υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για όσους ενδιαφέρονται να εργαστούν σε αυτόν τον τομέα. Άνθρωποι με διαφορετικό υπόβαθρο, όπως δάσκαλοι, εκπαιδευτές, κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι, μπορούν να εργαστούν ως εκπαιδευτές ενηλίκων.

Το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων της Βουλγαρίας είναι πλήρως συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ) και το Πλαίσιο Προσόντων για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΠ-ΕΧΕΑ). Για το σκοπό αυτό, το Πλαίσιο Μαθημάτων EASY ευθυγραμμίζεται καλά με το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα της Βουλγαρίας, το οποίο επίσης χρησιμοποιεί το EQF. Ο προσαρμοστικός του χαρακτήρας το καθιστά κατάλληλο τόσο για τυπικά όσο και για μη τυπικά εκπαιδευτικά πλαίσια. Οι σαφείς μαθησιακοί στόχοι και το περιεχόμενο του πλαισίου μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους.

Το εκπαιδευτικό υλικό EASY είναι ιδιαίτερα εφαρμόσιμο στους ακόλουθους τύπους μαθημάτων που απευθύνονται σε ενήλικες εκπαιδευόμενους:

- **Συνεχιζόμενη εκπαίδευση/κατάρτιση** - εφαρμόζεται μετά την ολοκλήρωση ενός συγκεκριμένου επιπέδου εκπαίδευσης- οι αιτούντες απαιτείται να έχουν ολοκληρώσει ένα συγκεκριμένο επίπεδο ή τύπο προηγούμενης εκπαίδευσης (π.χ. πρωτοβάθμια, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια, γενική εκπαίδευση ή επαγγελματική εκπαίδευση).
- **Περαιτέρω εκπαίδευση/κατάρτιση** - οι εκπαιδευόμενοι δεν απαιτείται να έχουν ολοκληρώσει προηγούμενη εκπαίδευση, γνώσεις και δεξιότητες.
- **Εκπαίδευση/κατάρτιση στην αγορά εργασίας** - εκπαίδευση για/στο χώρο εργασίας- ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση- επιχειρηματική εκπαίδευση- επαγγελματική

εκπαίδευση και κατάρτιση.

- Εκπαίδευση αναψυχής - εκπαίδευση για τη διεύρυνση της γενικής κουλτούρας- μαθήματα χόμπι/ενδιαφέροντος.
- Εκπαίδευση για ειδικές κατηγορίες μαθητών - για φυλακισμένους, για ηλικιωμένους, για άτομα με αναπηρίες κ.λπ.

Το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** και οι θεματικές ενότητες προσφέρουν έναν πολύτιμο πόρο για τον εφοδιασμό των σημερινών και μελλοντικών εκπαιδευτών ενηλίκων με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την αναγνώριση και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ηλικιακών και έμφυλων στερεοτύπων. Εξοικειώνοντας τους εκπαιδευτές με αυτές τις προκαταλήψεις, το πλαίσιο τους δίνει τη δυνατότητα να προωθήσουν περιβάλλοντα μάθησης χωρίς αποκλεισμούς τόσο σε επίσημα όσο και σε ανεπίσημα περιβάλλοντα. Με βάση το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** οι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων και ΕΕΚ μπορούν να σχεδιάσουν μια ευέλικτη παράδοση μαθημάτων σε διάφορους όρους:

- **Συνολικός φόρτος εργασίας** - ο συνολικός καθαρός φόρτος εργασίας του εκπαιδευτικού προγράμματος EASY (συμπεριλαμβανομένων 4 ενοτήτων και 40 εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων) κυμαίνεται από 8 έως 30 ώρες ανάλογα με την ένταση του επιθυμητού προγράμματος και το απαιτούμενο βάθος της μάθησης. Στην περιγραφή κάθε δραστηριότητας στην εργαλειοθήκη EASY παρέχεται μια εκτιμώμενη διάρκεια που επιτρέπει την ευελιξία στον προγραμματισμό των συνεδριών. Ορισμένοι εκπαιδευόμενοι προτιμούν μικρότερες, εστιασμένες παρεμβάσεις δραστηριοτήτων, ενώ άλλοι επωφελούνται από μεγαλύτερες, πιο εμπυθιστικές συνεδρίες. Έτσι, η διάρκεια του μαθήματος μπορεί να προσαρμοστεί ώστε να ανταποκρίνεται στις διαφορετικές προτιμήσεις.
- **Στο πλαίσιο εργαστηρίου** - ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό εργαστήριο, που οργανώνεται με τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού EASY, μπορεί να καλύψει όλες ή μέρος των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με μια ταινία ή ένα κόμικ.
- **Διάρκεια των εργαστηρίων** - ανάλογα με τον αριθμό των δραστηριοτήτων που καλύπτει το συγκεκριμένο πρόγραμμα κατάρτισης, τα εργαστήρια κατάρτισης μπορούν να οργανωθούν σε πλήρεις ημέρες (8 ώρες) ή σε μισές ημέρες (4-5 ώρες), ανάλογα με την προσέγγιση που ακολουθούν οι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τις προτιμήσεις των συμμετεχόντων στα μαθήματα.
- **Αριθμός συμμετεχόντων** - συνιστάται τα εκπαιδευτικά εργαστήρια που χρησιμοποιούν μαθησιακές δραστηριότητες EASY να διεξάγονται σε σχετικά μικρές ομάδες συμμετεχόντων (15 έως 25 άτομα), προκειμένου να υποστηρίζεται ταυτόχρονα η ομαδική εργασία και η ατομική προσέγγιση στην παροχή κατάρτισης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι όποια επιλογή και αν γίνει όσον αφορά την κάλυψη και τη διάρκεια των εργαστηρίων κατάρτισης, συνιστάται στους παρόχους εκπαίδευσης να ακολουθούν τη λογική του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** όσον αφορά τη σειρά παράδοσης των ενοτήτων κατάρτισης, καθώς όλες οι ενότητες συνδέονται στενά μεταξύ τους.

Δανία

Το **Πλαίσιο Μαθημάτων EASY** βασίζεται στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF). Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων συνδέεται στενά με το Δανέζικο Πλαίσιο Προσόντων για τη Δια Βίου Μάθηση. Το πλαίσιο αναπτύσσεται κυρίως για τον προσδιορισμό των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ώστε οι ικανότητες να μπορούν να επικυρωθούν και να αναγνωριστούν στην άτυπη μάθηση, όπως τα λαϊκά γυμνάσια και τα απογευματινά σχολεία. Ωστόσο, το **Πλαίσιο Μαθημάτων EASY** είναι επίσης ένα

χρήσιμο εργαλείο για την ανάπτυξη μαθησιακών δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς της τυπικής εκπαίδευσης, όπως τα δημοτικά σχολεία, τα σχολεία δευτεροβάθμιας και ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η τριτοβάθμια εκπαίδευση/πτυχία. Το **Πλαίσιο Μαθημάτων EASY** μπορεί επίσης να χρησιμεύσει ως εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς που θέλουν να αναπτυχθούν επαγγελματικά ώστε να εργαστούν για την άρση των στερεοτύπων και των διακρίσεων.

Το πρώτο μέρος του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ** - το ΠΛΑΙΣΙΟ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ EASY - είναι ιδιαίτερα χρήσιμο εάν θέλετε να αναπτύξετε τα δικά σας προγράμματα κατάρτισης με έμφαση στα στερεότυπα και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Εδώ θα βρείτε μια επισκόπηση των επιχειρησιακών μαθησιακών αποτελεσμάτων με βάση τις κατηγορίες του ΕΠΠ για τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την αυτονομία/στάση. Κάθε δραστηριότητα στην εργαλειοθήκη EASY περιέχει επίσης αναφορά στα μαθησιακά αποτελέσματα. Αν θέλετε να μάθετε περισσότερα για τη σύνδεση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων και του Δανέζικου Πλαισίου Προσόντων για τη Δια Βίου Μάθηση, μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα εδώ: <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/europaisk-kvalifikationsramme-eqf>

Το δεύτερο μέρος του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ** - **Μέθοδοι Και Τεχνικές Διδασκαλίας Και Μάθησης** - παρέχει μια σύντομη εισαγωγή σε πιθανές προσεγγίσεις της μάθησης και μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για μεθόδους διδασκαλίας.

Το τρίτο μέρος του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ** - οι **Εκπαιδευτικές Ενότητες** - παρέχει βασικές γνώσεις σχετικά με τα στερεότυπα και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι μαθησιακές ενότητες είναι ιδιαίτερα χρήσιμες για τους εκπαιδευτές οι οποίοι, πριν χρησιμοποιήσουν τις δραστηριότητες του EASY ή κατά την ανάπτυξη των δικών τους μαθημάτων, θέλουν να γνωρίζουν τι είναι τα στερεότυπα, τι χρειάζεται για να καταρριφθούν τα στερεότυπα και τι επιπτώσεις μπορεί να έχουν τα στερεότυπα.

Ελλάδα

Το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** και οι **Θεματικές ενότητες** θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πολύ καλά για την εξοικείωση των σημερινών και μελλοντικών εκπαιδευτών ενηλίκων με τα ηλικιακά και έμφυλα στερεότυπα, έτσι ώστε να αισθάνονται σίγουροι, ενώ εργάζονται σε οποιονδήποτε εκπαιδευτικό χώρο - επίσημο και ανεπίσημο - ότι μπορούν να εντοπίσουν και να διαχειριστούν αποτελεσματικά τέτοιες συμπεριφορές, εάν εμφανιστούν. Μπορούν να αποτελέσουν ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη δημιουργία εκπαιδευτικών περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς.

Το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** και οι **Θεματικές ενότητες** θα μπορούσαν να διατεθούν μέσω

1. **Ιδιωτικών Πρωτοβουλιών**, όπως **σεμινάρια κατάρτισης**, εργαστήρια ή ομάδες μάθησης από ομοτίμους για εκπαιδευτές ενηλίκων που οργανώνονται από Κέντρα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης τα οποία επιθυμούν να προσφέρουν τέτοια κατάρτιση στους εκπαιδευτές με τους οποίους συνεργάζονται για να βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν. Επιπλέον, ΜΚΟ όπως η ΕΑΕΑ - European Association for the Education of Adults ή Επαγγελματικές Ενώσεις όπως η ΕΕΕΕ- Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα προτεινόμενα εργαλεία για την παροχή εξειδικευμένης κατάρτισης και την πιστοποίηση των εκπαιδευτών ενηλίκων.
2. Πρωτοβουλιών του δημόσιου τομέα, όπως
  - a. οι επιμορφώσεις που προσφέρονται από το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ειδικά για τους εκπαιδευτές ενηλίκων θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν πτυχές που σχετίζονται με τη διαχείριση των στερεοτύπων στο πλαίσιο της κατάρτισης
  - b. ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ) θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο να

συμπεριλάβει τόσο το πλαίσιο όσο και τις προτεινόμενες ενότητες στην Τράπεζα Θεμάτων για την πιστοποίηση των εκπαιδευτών ενηλίκων της μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς τα θέματα που καλύπτονται είναι αλληλένδετα με την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών από τους εκπαιδευτές ενηλίκων.

- c. η Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο να συμπεριλάβει πτυχές του Πλαισίου στο Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (ΕΠΠΑΙΚ) καθώς και στο Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (ΠΕΣΥΠ), ώστε να εξοπλίσει τους επαγγελματίες που ακολουθούν αυτές τις καταρτίσεις με γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των στερεοτύπων σε εκπαιδευτικά και συμβουλευτικά πλαίσια.

Πολωνία

Στην Πολωνία, δεν χρειάζεται να διατυπωθούν συγκεκριμένα σχόλια σχετικά με τις δυνατότητες ή τους περιορισμούς της χρήσης του **ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY**, επειδή τα μαθησιακά αποτελέσματα βασίζονται στο ΕΠΠ. Οι παραδοχές που περιέχονται στο ΕΠΠ έχουν μεταφερθεί στο Πολωνικό Πλαίσιο Προσόντων (PQF). Με τη σειρά του, το PQF αποτελεί τη βάση για την επίσημη εκπαίδευση για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, συμπεριλαμβανομένου του **εκπαιδευτή ενηλίκων (andragogue)**.

Η επίσημη περιγραφή του επαγγέλματος του **"ανδραγωγού"** στην Πολωνία δείχνει ότι είναι απαραίτητο να ολοκληρωθούν **σπουδές πρώτου (πτυχίο) ή/και δεύτερου κύκλου (μάστερ) στον τομέα της παιδαγωγικής** και στον **τομέα της ανδραγωγικής εξειδίκευσης/ενηλίκων** και συναφούς εκπαίδευσης (εκπαίδευση ενηλίκων με γεροντολογία, συνεχιζόμενη εκπαίδευση με ανδραγωγική, συνεχιζόμενη εκπαίδευση κ.λπ.), μεταπτυχιακές σπουδές στην ανδραγωγική/εκπαίδευση ενηλίκων. Αυτό σημαίνει ότι **τα μαθησιακά αποτελέσματα** στην **τυπική** εκπαίδευση θα πρέπει να επιλέγονται από τα **επίπεδα 6 και 7 του ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY**. Η εκπαίδευση με βάση το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** ως μέρος των σπουδών μπορεί να πραγματοποιείται ως μέρος ενός "ακαδημαϊκού αντικειμένου" της εκπαίδευσης ή μιας "μαθησιακής ενότητας".

Κατά τη διαδικασία επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών ενηλίκων, στον τομέα των στερεοτύπων και των διακρίσεων, το επίπεδο των μαθησιακών αποτελεσμάτων θα πρέπει να καθορίζεται από την αυτοδιάγνωση/διάγνωση των εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευτών που συμμετέχουν στην κατάρτιση.

Πορτογαλία

Το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** μπορεί εύκολα να μεταφερθεί και να χρησιμοποιηθεί στην επίσημη εκπαίδευση στην Πορτογαλία, δεδομένου ότι χρησιμοποιούμε επίσης το EQF στην επίσημη εκπαίδευση. Όσον αφορά τη μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση στην Πορτογαλία, το **ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY** παρουσιάζει χρήσιμες πληροφορίες και μαθησιακούς στόχους που μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στους στόχους της εκπαίδευσης που θέλετε να παρέχετε.

Στην Πορτογαλία υπάρχουν διάφορες οργανώσεις, κυβερνητικές και μη, που ασχολούνται με την προώθηση των ίσων ευκαιριών και την πρόληψη των διακρίσεων και της βίας σε συγκεκριμένες ομάδες. Οι οργανώσεις που ασχολούνται με το φύλο είναι αυτές που έχουν μεγαλύτερη προβολή, και παρόλο που ξεκίνησαν τη δράση τους στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70 του ΧΧ αιώνα (η Πορτογαλία είχε μια πολύ μακρά δικτατορία που έληξε το 1974, οπότε το πρόβλημα δεν υπήρχε πριν), υπάρχει ακόμη δουλειά να γίνει. Μπορούμε να αναφερθούμε στην [CITE](#) - Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego (Επιτροπή για την Ισότητα στην Εργασία και την Απασχόληση), η οποία είναι, από το 1979, ο εθνικός μηχανισμός για την ισότητα και τη μη διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, την απασχόληση και την

επαγγελματική κατάρτιση. Και επίσης, η [CIG](#) - Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género (Επιτροπή για την Ιθαγένεια και την Ισότητα των Φύλων), η οποία ιδρύθηκε το 1975 ως CCF - Comissão da Condição Feminina (Επιτροπή για τη Γυναικεία Κατάσταση), είναι ο εθνικός φορέας που είναι υπεύθυνος για την προώθηση και την υπεράσπιση της αρχής της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, επιδιώκοντας να ανταποκριθεί στις βαθιές κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές στην κοινωνία όσον αφορά την ιθαγένεια και την ισότητα των φύλων. Και οι δύο αυτοί οργανισμοί είναι ιδιαίτερα δραστήριοι όσον αφορά την αναφορά της κατάστασης στην Πορτογαλία, ενεργούν όταν υπάρχει ανάγκη παρέμβασης για την τήρηση των νόμων που προωθούν την ισότητα και προωθούν δράσεις για την πρόληψη των διακρίσεων. Το CIG δημιουργεί πλαίσια επαγγελματικής κατάρτισης σε αυτές τις θεματικές και σε διαφορετικές ομάδες-στόχους, και ορισμένα από αυτά περιλαμβάνουν προαιρετικές ενότητες, οπότε το πλαίσιο μαθημάτων EASY μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αυτή την προαιρετική ενότητα και να επικεντρωθεί περισσότερο στα ηλικιακά στερεότυπα, δεδομένου ότι αυτά του CIG επικεντρώνονται περισσότερο στο φύλο. Παραδείγματα αυτών των πλαισίων στα οποία είναι δυνατόν να συμπεριληφθεί το Πλαίσιο Μαθημάτων EASY είναι: [Ref.8 LGBT12+6](#) Εκπαίδευση στον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου, με προαιρετική ενότητα 6 ωρών- [Ref.16 EDU_IG25-35](#) Φύλο, ισότητα και ιθαγένεια, με προαιρετική ενότητα 10 ωρών. Το έργο αυτών των οργανισμών συνδέεται στενά με την Estratégia Nacional para a Igualdade e a Não Discriminação 2018-2030 (Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα και τη Μη Διάκριση 2018-2030), που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2018, για τη διάρθρωση 3 σχεδίων δράσης: Σχέδιο δράσης για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών (PAIMH)- Σχέδιο δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (PAVMVD)- Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας και έκφρασης φύλου και χαρακτηριστικών φύλου (PAOIEC). Ως αποτέλεσμα αυτής της Εθνικής Στρατηγικής, καθώς και παρόμοιων που δημοσιεύθηκαν προηγουμένως, έχουμε διάφορα Πλαίσια Κατάρτισης που παρουσιάζονται από την CIG σε διάφορες ομάδες-στόχους, Σχέδια για την προώθηση της Ισότητας στους Δήμους (τα οποία συνήθως περιλαμβάνουν επαγγελματική κατάρτιση ή μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση), και την ένταξη ενός γνωστικού αντικείμενου/εκπαίδευσης στα σχολεία, από την 1ηst τάξη έως τη 12th τάξη, της Ιθαγένειας και της Ανάπτυξης. Υπάρχει επίσης ένα σχέδιο στην Πορτογαλία για την ενίσχυση των προσόντων των ατόμων που εργάζονται, δεδομένου ότι τα προσόντα είναι πολύ χαμηλά, και γι' αυτό υπάρχουν μαθήματα κατάρτισης με ενότητες μικρής διάρκειας (UFCD - Unidades de Formação de Curta Duração, 25h ή 50h), τα οποία οργανώνονται σε επαγγελματικά προφίλ, ώστε οι ενήλικες να μπορούν να αποκτήσουν διπλά προσόντα (Qualificações de Dupla Certificação): σχολική εκπαίδευση (9th ή 12th βαθμίδες) και επαγγελματική εκπαίδευση, όλες οι πληροφορίες σχετικά με αυτές βρίσκονται online στο [Catálogo Nacional de Qualificações](#) (Εθνικός Κατάλογος Προσόντων), και μπορούμε να βρούμε 5 από αυτές τις εκπαιδευτικές ενότητες που αφορούν την ισότητα (αναζήτηση για Igualdade) στο επίπεδο 4 του EQF. Για την υλοποίηση οποιουδήποτε από αυτά τα μαθήματα ή την εκπαίδευση, το [ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ EASY](#) είναι ένας πολύτιμος πόρος, για τη διάρθρωση των συνεδριών / μάθησης, δεδομένου ότι είναι πολύ ευέλικτο και είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν μόνο ορισμένα μέρη, ανάλογα με τους στόχους του παρόχου κατάρτισης / μάθησης.

3.2. Ο κατάλογος ταινιών και κόμικς της EASY

3.2.1. Περιγραφή

Στόχος του **Σχεδίου EASY** είναι η εξάλειψη των στερεοτύπων και η προώθηση των ίσων ευκαιριών, της πρόσβασης, της ποικιλομορφίας και της δικαιοσύνης σε όλες τις δραστηριότητές του. Αυτό γίνεται ως απάντηση στις πρωτοφανείς προκλήσεις και ευκαιρίες που αντιμετωπίζει ο κόσμος, όπως η παγκοσμιοποίηση, οι οποίες ενδέχεται να διαιωνίζουν τα στερεότυπα. Στόχος μας είναι οι ενήλικες να κατανοήσουν τα στερεότυπα που μπορεί να οδηγήσουν σε διακρίσεις, βελτιώνοντας τη διαθεσιμότητα ευκαιριών μάθησης υψηλής ποιότητας για τους ενήλικες και βοηθώντας παράλληλα στην ένταξη και την ποικιλομορφία σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού.

Στον σημερινό παγκόσμιο και διασυνδεδεμένο κόσμο, είναι απαραίτητο να αναπτύξουμε την ικανότητα να συνδεόμαστε με ανθρώπους από διάφορα μέρη του κόσμου και διαφορετικούς πολιτισμούς, ανεξάρτητα από ηλικιακές, έμφυλες, κοινωνικές, πολιτιστικές, εθνοτικές, φυλετικές, πολιτικές και γεωγραφικές διαφορές. Στόχος είναι να παρασχεθούν σε σημαντικό αριθμό ενηλίκων εκπαιδευτικοί πόροι και εργαλεία, ώστε να μπορέσουν να γίνουν συνήγοροι κατά των διακρίσεων με την καθοδήγηση εκπαιδευμένων εκπαιδευτών.

Το σχέδιο **EASY** θα στηρίζει, μέσω της δια βίου μάθησης, την εκπαιδευτική, επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των ανθρώπων στην Ευρώπη και πέραν αυτής, συμβάλλοντας έτσι στη βιώσιμη ανάπτυξη, την ποιοτική απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, προωθώντας την καινοτομία και ενισχύοντας την ευρωπαϊκή ταυτότητα και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών, ενώ παράλληλα θα προάγει τις αξίες της ένταξης και της ποικιλομορφίας, της ανεκτικότητας και της δημοκρατικής συμμετοχής, καθώς και τη γνώση της κοινής ευρωπαϊκής κληρονομιάς και ποικιλομορφίας.

Οι διακρίσεις, ακόμη και η βία που βασίζεται σε στερεότυπα, είναι ένα επίκαιρο θέμα που υπάρχει στην καθημερινή μας ζωή και στις ειδήσεις. Αποτελεί επίσης μεγάλη ανησυχία στην Ευρώπη, η οποία εκτιμά την κοινωνική ένταξη και την ίση μεταχείριση όλων. Χρησιμοποιώντας κάτι που θεωρείται ψυχαγωγικό, όπως ταινίες, τηλεοπτικές σειρές και κόμικς, μπορεί να αποτελέσει έναν εξαιρετικό τρόπο για την εισαγωγή και τη συζήτηση της θεματικής των στερεοτύπων και των διακρίσεων στους ενήλικες με έναν καινοτόμο και ελκυστικό τρόπο. Ο παρών κατάλογος περιλαμβάνει 12 ταινίες (μεγάλου μήκους, μικρού μήκους και τηλεοπτικές σειρές) και 14 κόμικς (κινούμενα σχέδια ή/και κόμικς), τα οποία αναδεικνύουν τα πιο συνηθισμένα στερεότυπα. Αυτές οι ταινίες και τα κόμικς επιλέχθηκαν προσεκτικά για να απεικονίσουν τα κοινωνικά στερεότυπα που σχετίζονται με το φύλο, την ηλικία και τις διακρίσεις σε διάφορα περιβάλλοντα. Υπήρξαν δύο φάσεις για την επιλογή των ταινιών και των κόμικς και η δεύτερη φάση περιελάμβανε συζήτηση και συμφωνία μεταξύ ολόκληρης της σύμπραξης. Όσον αφορά τις ταινίες, η δεύτερη φάση ξεκίνησε με 25 ταινίες και κάθε εταίρος βαθμολόγησε τις ταινίες ως προς το "Επίπεδο κατανόησης με την πρώτη ματιά", την "Παρουσία στερεοτύπων", τα "Είδη στερεοτύπων", το "Επίπεδο συμβατότητας με εκπαιδευτικά εργαλεία" και την "Ευθυκρία". Αφού ο κάθε εταίρος βαθμολόγησε τις 25 ταινίες, όλες οι βαθμολογίες συγκρίθηκαν από τη σύμπραξη EASY και οι 12 ταινίες με τις υψηλότερες συνολικές βαθμολογίες επιλέχθηκαν για τον κατάλογο. Όσον αφορά τα κόμικς, ξεκινώντας επίσης με 25 κόμικς, κάθε εταίρος βαθμολόγησε τα κόμικς ως προς το "Επίπεδο κατανόησης με την πρώτη ματιά", την "Παρουσία στερεοτύπων", τα "Είδη στερεοτύπων", το "Επίπεδο συμβατότητας με εκπαιδευτικά εργαλεία" και την "Κατανόηση που επιβεβαιώνεται με την ηλικία". Αφού ο κάθε εταίρος βαθμολόγησε τα 25 κόμικς, όλες οι βαθμολογίες συγκρίθηκαν από τη σύμπραξη EASY και τα 15 κόμικς με τις υψηλότερες συνολικές βαθμολογίες επιλέχθηκαν για τον κατάλογο, αν και οργανωμένα σε 12 θέματα, δεδομένου ότι ορισμένα διαφορετικά κόμικς αντιμετώπιζαν το ίδιο θέμα με τον ίδιο τρόπο. Κάθε ταινία και κόμικς παρουσιάζονται με την ταυτότητα- Σύντομη περιγραφή της ιστορίας- Στερεότυπα που απεικονίζονται- Γιατί επιλέχθηκε- και στην ενότητα των κόμικς επίσης με τη μετάφραση στη δική μας γλώσσα. Ο κατάλογος

είναι οργανωμένοι σε δύο ενότητες: ταινίες και κόμικς, και περιλαμβάνει επίσης ευρετήριο ανά είδος στερεοτύπου.

3.2.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη

Ο κατάλογος μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο από τους εκπαιδευτές όσο και από τους εκπαιδευόμενους κατά τη διάρκεια και μετά το μάθημα. Παρόλο που οι ταινίες είναι μεγάλες, μερικές φορές είναι εύκολο να συμφωνηθεί με μια ομάδα να παρακολουθήσουν όλοι μια ταινία στο σπίτι πριν από ένα μάθημα, ώστε όλοι να ξεκινήσουν με τις ίδιες πληροφορίες και να αποτελέσει τη βάση για συζήτηση σε επόμενο μάθημα. Επίσης, περιλαμβάνονται τηλεοπτικές σειρές με μικρής διάρκειας επεισόδια και ορισμένα ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, τα οποία είναι δυνατόν να παρουσιαστούν/προβληθούν κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής ώρας. Τα κόμικς είναι πιο εύκολο να χρησιμοποιηθούν στις εκπαιδευτικές συνεδρίες - οι εκπαιδευτές μπορούν να τα προβάλλουν ή να τα εκτυπώσουν και να τα διανείμουν. Ο κατάλογος EASY θα επιτρέψει στους εκπαιδευτές ενηλίκων να σχεδιάσουν τις εκπαιδευτικές πηγές, τα υλικά και τα εργαλεία που χρειάζονται κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής συνεδρίας, με βάση τις ταινίες, τις τηλεοπτικές σειρές και τα κόμικς. Η **ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ EASY** παρουσιάζει δραστηριότητες που έχουν ήδη δοκιμαστεί, με βάση ορισμένες από τις ταινίες και τα κόμικς που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο, αλλά οι εκπαιδευτές μπορούν να δημιουργήσουν ή να προσαρμόσουν δραστηριότητες σε άλλες ταινίες και κόμικς του Καταλόγου. Οι εκπαιδευτές μπορούν να έχουν πρόσβαση σε συμπληρωματικές ταινίες και κόμικς για να υποστηρίξουν τη διδασκαλία τους, καθώς αυτά που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση για τους εκπαιδευτές να αναζητήσουν και άλλα. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εξερευνήσουν τους πόρους του Καταλόγου για αυτοεκπαίδευση και ως πηγή αναφορά, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής δράσης- είναι πιθανό οι εκπαιδευόμενοι να δουν τις ταινίες και τα κόμικς από διαφορετική οπτική γωνία, την επόμενη φορά που θα αντιμετωπίσουν μια ταινία ή ένα κόμικ που περιλαμβάνεται στον Κατάλογο - ή τουλάχιστον έτσι ελπίζουμε!

3.2.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο

Βουλγαρία

Ο **Κατάλογος Ταινιών Και Κόμικς EASY** είναι μια ισχυρή συλλογή ποικίλων και προκλητικών πηγών. Υπάρχουν αρκετοί οργανισμοί στη Βουλγαρία που χρησιμοποιούν τις ταινίες ως εργαλείο μάθησης και οι οποίοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το αποτέλεσμα στο έργο τους και να οικοδομήσουν συνέργειες με το έργο **EASY**:

- **Kinematograf** (<https://kinematograf.eu/>) - ο οργανισμός αυτός ειδικεύεται στις ταινίες μικρού μήκους και διοργανώνει τακτικές προβολές, οι οποίες επικεντρώνονται κυρίως σε εκπαιδευτικούς σκοπούς. Συχνά συνεργάζεται με σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα για την ενσωμάτωση του κινηματογράφου στο πρόγραμμα σπουδών. Διοργανώνουν επίσης προσαρμοσμένες εκπαιδεύσεις για εταιρείες καθώς και δραστηριότητες ομαδικής ανάπτυξης.
- **Βουλγαρικό Εθνικό Κέντρο Κινηματογράφου** (<https://www.nfc.bg/>) - το κέντρο υποστηρίζει διάφορες πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τον κινηματογράφο, συμπεριλαμβανομένης της κινηματογραφικής εκπαίδευσης. Μπορεί να συνεργαστεί με σχολεία και πανεπιστήμια για την προώθηση της κινηματογραφικής παιδείας και της κριτικής σκέψης μέσω προβολών ταινιών και εργαστηρίων.

- **Τοπικές κινηματογραφικές λέσχες και κινηματογράφοι** - πολλές πόλεις της Βουλγαρίας διαθέτουν τοπικές κινηματογραφικές λέσχες και κινηματογράφους που διοργανώνουν προβολές ταινιών και συζητήσεις. Αυτές οι εκδηλώσεις μπορούν να αποτελέσουν έναν καταπληκτικό τρόπο για να γνωρίσουν οι άνθρωποι διάφορα είδη ταινιών και να ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη.
- **Εκπαιδευτικά ιδρύματα** - ορισμένα πανεπιστήμια και σχολεία στη Βουλγαρία ενσωματώνουν τις κινηματογραφικές σπουδές στο πρόγραμμα σπουδών τους, ιδίως σε τμήματα όπως οι σπουδές μέσω ενημέρωσης, οι πολιτιστικές σπουδές ή η επικοινωνία. Το Τμήμα Κινηματογράφου, Διαφήμισης και Επιχειρήσεων Θεάματος στο νέο Βουλγαρικό Πανεπιστήμιο είναι ένα παράδειγμα τέτοιου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (<https://visualarts.nbu.bg/en/>).
- **Διάφορες ΜΚΟ και πολιτιστικοί οργανισμοί** μπορούν να διοργανώνουν φεστιβάλ ταινιών, εργαστήρια και σεμινάρια που εστιάζουν σε συγκεκριμένα θέματα και μπορούν να επωφεληθούν από τον **Κατάλογο Ταινιών και Κόμικς EASY**.

Ο **Κατάλογος Ταινιών και Κόμικς EASY** μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορες εκδηλώσεις:

- **Θεματικές προβολές ταινιών:** μπορούν να οργανωθούν θεματικές προβολές ταινιών που επικεντρώνονται σε ορισμένα στερεότυπα, χρησιμοποιώντας τον κατάλογο για την επιλογή των ταινιών. Μετά τις προβολές μπορούν να ακολουθήσουν συζητήσεις για τη διερεύνηση των θεμάτων των ταινιών, τις οποίες διευκολύνουν οι εκπαιδευτικοί.
- **Εργαστήρια παραγωγής ταινιών:** οι ταινίες και τα κόμικς από τον κατάλογο μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση για τους μαθητές να δημιουργήσουν τις δικές τους ταινίες και κόμικς που αφορούν τα στερεότυπα.
- **Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού:** οι ταινίες και τα κόμικς του καταλόγου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα που σχετίζονται με τα στερεότυπα και τις διακρίσεις.
- **Ανάπτυξη προγράμματος σπουδών:** Συνεργασία με κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και πανεπιστήμια για την ενσωμάτωση ταινιών και κόμικς από τον κατάλογο στα προγράμματα σπουδών τους.
- **Μαθητικές εργασίες:** ενθάρρυνση των μαθητών να χρησιμοποιήσουν τον κατάλογο ως πηγή για τα δικά τους σχέδια ταινιών και μέσω ενημέρωσης.
- **Επιμόρφωση των εκπαιδευτών:** Ο Κατάλογος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή παραδειγμάτων για την επιμόρφωση των εκπαιδευτών σχετικά με τη χρήση ταινιών και κόμικς για τη διδασκαλία της κριτικής σκέψης και του γραμματισμού στα μέσα.

Δανία

Ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους του έργου **EASY** είναι ο κατάλογος ταινιών και κόμικς. Εδώ θα βρείτε μια επισκόπηση επιλεγμένων ταινιών και κόμικς που όλες απεικονίζουν στερεότυπα ή διακρίσεις. Για κάθε ταινία ή κόμικ υπάρχει μια σύντομη περίληψη και μια περιγραφή των στερεοτύπων που απεικονίζονται.

Για όλες τις ταινίες και τα κόμικς που περιγράφονται στον κατάλογο, έχουν αναπτυχθεί εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τις οποίες θα βρείτε στην εργαλειοθήκη.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τον κατάλογο με δύο τρόπους:

- Επιλέγετε την ταινία ή το κόμικ που ταιριάζει στον σκοπό και το κοινό-στόχο σας. Στη συνέχεια, πηγαίνετε στην εργαλειοθήκη και βρείτε τις μαθησιακές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν ειδικά για την ταινία ή το κόμικ.
- Αν θέλετε να εργαστείτε με συγκεκριμένα στερεότυπα, θα βρείτε μια περιγραφή των στερεοτύπων που απεικονίζονται σε κάθε ταινία ή κόμικ. Στη συνέχεια, μπορείτε να επιλέξετε την ταινία ή το κόμικ που ταιριάζει με τα στερεότυπα με τα οποία θέλετε να εργαστείτε.

Αυτό σημαίνει ότι μπορείτε να επιλέξετε την ταινία ή το κόμικ που ταιριάζει στον σκοπό σας και να το συνδυάσετε με μία ή περισσότερες εκπαιδευτικές δραστηριότητες από τον κατάλογο.

Ελλάδα

Ο **Κατάλογος Ταινιών και Κόμικς EASY** μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο όταν αναζητάτε το κατάλληλο πλαίσιο για να ξεκινήσετε συζητήσεις σχετικά με τα στερεότυπα φύλου και ηλικίας.

- οι εκπαιδευτές ενηλίκων ή ακόμη και οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον κατάλογο ως πηγή έμπνευσης
- **Οι ΜΚΟ** σε συνεργασία με **τις εταιρείες κινηματογράφου και κόμικς** μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον κατάλογο και να οργανώσουν εκδηλώσεις γύρω από το θέμα των ηλικιακών και έμφυλων στερεοτύπων στην εκπαίδευση ενηλίκων.
- **Συνοικιακές ενώσεις, Τοπικά Κέντρα Κοινότητας ή Τμήματα Πολιτισμού Δήμων** θα μπορούσαν να οργανώσουν προβολές ταινιών που θα ακολουθούνται από στοχευμένες συζητήσεις με συντονιστές ειδικούς.

Πολωνία

Ο **Κατάλογος Ταινιών και Κόμικς EASY** μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευρέως στην Πολωνία στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση. Οι ταινίες και οι προτάσεις κόμικς που περιλαμβάνονται σε αυτόν αποτελούν σημαντική έμπνευση για την έναρξη συνομιλιών, συζητήσεων, αναλύσεων και προβληματισμών σχετικά με τις εικόνες και τις επιπτώσεις των στερεοτύπων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του MediaPanel¹², περίπου 18,2 εκατομμύρια άνθρωποι χρησιμοποιούν υπηρεσίες και εφαρμογές streaming στην Πολωνία, δηλαδή πάνω από το 60% των χρηστών του Διαδικτύου και το 55,6% των χρηστών μέσωσ ενημέρωσης γενικά. Αυτό σημαίνει ότι ο "κινηματογράφος" είναι σήμερα ένα από τα πιο δημοφιλή και κατανοητά μέσα για τους ενήλικες αποδέκτες. Τα κόμικς δεν είναι, όπως οι ταινίες, ένα δημοφιλές αφηγηματικό μέσο που συναρπάζει τους ενήλικες αναγνώστες της Πολωνίας, αλλά η χρήση τους στην εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί εύκολα να προωθηθεί από τους εκπαιδευτές ενηλίκων. Ένα πολύτιμο επιχείρημα εδώ είναι η ευκολία της παρουσιάσής τους.

¹² Nowy Marketing (2024), Wielkie kino na żądanie. Jak Polacy korzystają z portali streamingowych? <https://nowymarketing.pl/wielkie-kino-na-zadanie-jak-polacy-korzystaja-z-portali-streamingowych-badanie/> [20.03.2024]

Πορτογαλία

Η εισαγωγή καινοτόμων στρατηγικών στις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης είναι απαραίτητη για την παιδαγωγική αλλαγή και για την προσαρμογή στους κοινωνικούς και πολιτιστικούς μετασχηματισμούς των σημερινών κοινωνιών, με στόχο την παροχή πολιτών και εκπαίδευσης για την ιδιότητα του πολίτη. Από τη σκοπιά διαφόρων συγγραφέων, ο κινηματογράφος αποτελεί έναν εκπαιδευτικό πόρο γεμάτο δυνατότητες, καθώς είναι ένα μέσο που μπορεί να συμβάλει στη μάθηση, τον προβληματισμό και την αλλαγή στις κοινωνικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές πρακτικές. Αντιλαμβανόμενος ως εκπαιδευτικό μέσο, ο κινηματογράφος εισάγεται στην τάξη προκειμένου να ενισχυθεί η αναστοχαστική και ουσιαστική μάθηση σχετικά με την οπτική κουλτούρα και την ίδια την κοινωνική ζωή.¹³

Τα κόμικς, και πιο συγκεκριμένα τα κόμικς και τα κινούμενα σχέδια, είναι ένα είδος που κυκλοφορεί ευρέως, καθώς αποτελούν ένα μαζικό μέσο που συγκεντρώνει τεράστιο αριθμό οπαδών όλων των ηλικιών. Η γοητεία αυτής της μορφής καλλιτεχνικής έκφρασης συνδέεται με τη δημοτικότητά της, την επικαιρότητα και την εικονογραφία της. Στο πλαίσιο της μάθησης, αυτή η σαγήνη μετατρέπεται σε κίνητρο, το οποίο αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα στη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης: αν υπάρχει κίνητρο, θα υπάρχει μεγαλύτερη ανοικτότητα για μάθηση και ο εκπαιδευόμενος θα αναλάβει πιο ενεργό ρόλο στις προτεινόμενες εργασίες. Με την παρακίνηση συνδέεται η παιγνιώδης πτυχή των κόμικς και των γελοιογραφιών, που συχνά δίνεται από την ειρωνεία της γλώσσας που χρησιμοποιείται.

Ο **Κατάλογος EASY** θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμος για τους εκπαιδευτές, καθώς παρουσιάζει μια επιλογή ταινιών και κόμικς με τα οποία είναι εύκολο να ξεκινήσουν ομαδικές συζητήσεις σχετικά με τα στερεότυπα και τις διακρίσεις, και επίσης να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία και την εκτέλεση διαφόρων εργασιών με ενήλικες εκπαιδευόμενους. Μετά τη χρήση κάποιων από αυτές σε μαθησιακές συνεδρίες, ο εκπαιδευτής μπορεί να δώσει τον κατάλογο στους εκπαιδευόμενους, ώστε να μπορούν από μόνοι τους να παρακολουθήσουν τους πόρους που περιέχονται σε αυτόν και να προβληματιστούν περαιτέρω σχετικά με τη εκάστοτε θεματική.

3.3. Η Εργαλειοθήκη EASY

3.3.1. Περιγραφή

Η **Εργαλειοθήκη** περιλαμβάνει ένα σύνολο δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν για το έργο **Easy** και μπορούν να πραγματοποιηθούν με τους εκπαιδευόμενους. Αυτές βασίζονται σε ταινίες και κόμικς που έχουν επιλεγεί από τον Κατάλογο, για να διερευνήσουν τη θεματική των στερεοτύπων, των διακρίσεων ή ακόμη και της βίας που βασίζεται σε στερεότυπα. Επιλέχθηκαν πέντε ταινίες / τηλεοπτικές σειρές και εννέα κόμικς (οργανωμένα σε 6 μπλοκ) από τον κατάλογο για να χρησιμεύσουν ως βάση για αυτή την εργαλειοθήκη. Η επιλογή αυτή βασίστηκε σε συγκεκριμένα κριτήρια που συζητήθηκαν και συμφωνήθηκαν από την εταιρική σχέση. Αυτές οι ταινίες και τα κόμικς έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν χρήσιμους πόρους για την εμπλοκή ενήλικων εκπαιδευομένων σε συζητήσεις σχετικά με διάφορα στερεότυπα.

¹³ Cachadinha, M., Moura, A., Almeida, C. (2017). Exploração de Filmes como Estratégia Pedagógica, στο Revista Portuguesa de Educação Artística, vol. 7 ° N°2, <https://rpea.madeira.gov.pt/index.php/rpea/article/download/3/9/33>.

Για κάθε ταινία και κόμικ ή ομάδα κόμικς είχε ένα αναπτυχθεί ένα προτεινόμενο περιεχόμενο 3 δραστηριοτήτων, και οι δραστηριότητες για κάθε ταινία ή κόμικς είναι διαφορετικής φύσης. Οι μαθησιακές δραστηριότητες για τους μαθητές περιλαμβάνουν τόσο ατομικές όσο και ομαδικές ασκήσεις, μαζί με εργασίες που πρέπει να ολοκληρωθούν στο σπίτι. Υπάρχουν επίσης κάποιες παρουσιάσεις που πρέπει να γίνουν από τους εκπαιδευόμενους τόσο σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευόμενους όσο και στην τάξη μαζί με τους εκπαιδευτές, ομαδικές συζητήσεις, παιχνίδια ρόλων, μαγνητοσκόπηση ενός βίντεο, κουίζ, έρευνες, εκστρατείες, παιχνίδια και οτιδήποτε άλλο λειτουργεί με ενήλικες εκπαιδευόμενους και είναι σε αρμονία με τους στόχους του σχεδίου EASY. Συνολικά μπορείτε να βρείτε **41 δραστηριότητες** που προτείνονται στην **Εργαλειοθήκη EASY**.

3.3.2. Πιθανές χρήσεις από τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η εργαλειοθήκη είναι σχεδιασμένη τόσο για τους εκπαιδευόμενους όσο και για τους εκπαιδευτές, ώστε να τη χρησιμοποιούν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών συνεδριών ως έναν ολοκληρωμένο οδηγό για όλες τις προγραμματισμένες δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτές μπορούν να επιλέξουν την καταλληλότερη ταινία ή το καταλληλότερο κόμικ για να το παρουσιάσουν σε συγκεκριμένα σημεία κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης/κατάρτισης, καθώς και να τους καθοδηγήσει στη συνεργασία και την ανταλλαγή ιδεών κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής συνεδρίας. Οι εκπαιδευόμενοι θα χρησιμοποιήσουν την εργαλειοθήκη για να προετοιμαστούν επαρκώς για όλες τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής συνεδρίας και ως οδηγό αναφοράς μετά την εκπαίδευση.

Αυτή η εργαλειοθήκη μπορεί επίσης να αποτελέσει τη βάση για να εμπνεύσει τους ενδιαφερόμενους να δημιουργήσουν διαφορετικές δραστηριότητες για τα ίδια κόμικς και ταινίες ή για άλλα κόμικς και ταινίες. Και επίσης, να δημιουργήσουν δραστηριότητες σε διαφορετικές μαθησιακές θεματικές.

3.3.3. Συγκεκριμένες Προτάσεις Αξιοποίησης ανά Χώρα Εταίρο

Βουλγαρία

Παρά τη δράση στον τομέα αυτό, η Βουλγαρία εξακολουθεί να έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην εκπαίδευση ενηλίκων στην ΕΕ, ιδίως για τα άτομα από μειονεκτικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Το 2022, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που συμμετείχαν σε μαθήματα εκπαίδευσης ενηλίκων μειώθηκε στο 1,7% και είναι σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (11,9%). Η συμμετοχή είναι ιδιαίτερα χαμηλή για τους ανέργους, τα άτομα με αναπηρία ή χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων, τους Ρομά και τα άτομα που ζουν σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές. Αυτό έχει αντίκτυπο στη συμμετοχή αυτών των ομάδων στην αγορά εργασίας, στην εκπαίδευση και κατάρτιση και στην κοινωνική ένταξη. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων και οι εκπαιδευτικοί δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των μεμονωμένων εκπαιδευόμενων και στις απαιτήσεις των εργοδοτών. Υπάρχει ανάγκη να ενισχυθούν οι ικανότητες στις μεθόδους εκπαίδευσης ενηλίκων και να επικαιροποιούνται και να αναβαθμίζονται τακτικά οι δεξιότητες.

Όσον αφορά το βουλγαρικό πλαίσιο, η **Εργαλειοθήκη EASY** αποτελεί πολύτιμο εργαλείο κατάρτισης, καθώς συνδυάζει ποικίλες δραστηριότητες όσον αφορά τη φύση, τη διάρκεια και τις καλυπτόμενες ικανότητες. Οι διάφορες δραστηριότητες ενσωματώνουν οπτικά, ακουστικά και κιναισθητικά στοιχεία για την ενίσχυση της κατανόησης και της διατήρησης, γεγονός που τις καθιστά προσαρμόσιμες σε διαφορετικά στυλ διδασκαλίας και μάθησης. Οι μέθοδοι παράδοσης είναι επίσης ευέλικτες συνδυάζοντας δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε παραδοσιακές αίθουσες διδασκαλίας για ομαδική εργασία, ατομικές ασκήσεις, αυτοπροετοιμασία και διαδικτυακές

δραστηριότητες.

Αυτή η ευελιξία της [Εργαλειοθήκης EASY](#) εξασφαλίζει ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση ενός ευρέος φάσματος εκπαιδευτικών αναγκών:

- **Εργαστήρια και σεμινάρια μικρής διάρκειας** - η εργαλειοθήκη EASY μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία σε εργαστήρια μικρής διάρκειας ή μικρής κλίμακας που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένα στερεότυπα, όπως τα στερεότυπα φύλου, ηλικίας ή φυλής. Οι δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την τόνωση των συζητήσεων και της κριτικής σκέψης.
- **Προσαρμοσμένες μαθησιακές εμπειρίες** κατάλληλες για ενδοεπιχειρησιακά θεματικά εργαστήρια, εξατομικευμένες μαθησιακές συνεδρίες προσαρμοσμένες στις συγκεκριμένες ανάγκες των εκπαιδευομένων, εκπαιδευείς με ευέλικτο ρυθμό, εκπαιδευείς που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση ορισμένων περιθωριοποιημένων ομάδων, όπως οι Ρομά ή οι μακροχρόνια άνεργοι, κ.λπ.
- **Προγράμματα προσέγγισης της κοινότητας**, όπως δημόσιες προβολές ταινιών που ακολουθούνται από συζητήσεις με επικεφαλής εμπειρογνώμονες ή μέλη της κοινότητας, ή συνεργασία με σχολεία και οργανώσεις νεολαίας για την πραγματοποίηση εργαστηρίων με τη χρήση των δραστηριοτήτων για την εκπαίδευση των νέων σχετικά με τα στερεότυπα.
- **Επαγγελματική ανάπτυξη για εκπαιδευτές ενηλίκων**, ιδίως σε προγράμματα κατάρτισης για εκπαιδευτές σχετικά με τον τρόπο χρήσης ταινιών και κόμικς για τη διδασκαλία των στερεοτύπων και της κριτικής σκέψης. Επίσης, η εργαλειοθήκη EASY μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να βελτιώσουν τις δικές τους διδακτικές δεξιότητες και να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την εμπλοκή ενήλικων εκπαιδευομένων, καθώς προβλέπει δραστηριότητες ενεργητικής μάθησης όπως παιχνίδια ρόλων, προσομοιώσεις, συζητήσεις κ.λπ.
- **Ενσωμάτωση σε μακροχρόνια μαθήματα** - οι δραστηριότητες της εργαλειοθήκης EASY μπορούν να ενσωματωθούν σε μεγαλύτερα προγράμματα, όπως το μάθημα [Αλφαριθμητισμός στα Μέσα Ενημέρωσης](#), όπου οι δραστηριότητες EASY μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διδάξουν τους συμμετέχοντες να αναλύουν κριτικά τις αναπαραστάσεις των μέσων ενημέρωσης, ή το μάθημα [Διαπολιτισμική Επικοινωνία](#), όπου οι μαθησιακές δραστηριότητες EASY μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διερεύνηση των πολιτισμικών στερεοτύπων και της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.

Δανία

Η [Εργαλειοθήκη EASY](#) είναι το άμεσα προσανατολισμένο στην εφαρμογή μέρος του έργου EASY. Σκοπός της εργαλειοθήκης είναι να διαθέτει εύκολα προσβάσιμες διδακτικές δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτές όταν εργάζονται για την άρση των στερεοτύπων και των διακρίσεων. Οι δραστηριότητες είναι προσεκτικά επιλεγμένες, δοκιμασμένες και αξιολογημένες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επεξεργασία αμφιλεγόμενων θεμάτων όπως τα στερεότυπα και οι διακρίσεις, αλλά με μια διασκεδαστική/παιγνιώδη προϋπόθεση. Πρόκειται για μια σειρά δραστηριοτήτων με επιλεγμένα κόμικς και ταινίες από τον κατάλογο. Οι διάφορες δραστηριότητες κυμαίνονται από ηλεκτρονικές έως αναλογικές, ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες. Ορισμένες δραστηριότητες απαιτούν περισσότερη προετοιμασία από τον εκπαιδευτή σε σχέση με άλλες, π.χ. τα κόμικς απαιτούν λιγότερη προετοιμασία ως προς το περιεχόμενο από ό,τι οι ταινίες, καθώς ο εκπαιδευτής πρέπει να έχει δει την ταινία πριν από τη χρήση της δραστηριότητας, προκειμένου να προετοιμάσει τη δραστηριότητα, αλλά γίνεται διάκριση μεταξύ της προετοιμασίας από την πλευρά του περιεχομένου, όπως η παρακολούθηση της ταινίας, η εύρεση των κόμικς και των μεθοδολογικών/διδακτικών σκέψεων, π.χ. ποια ταινία/κόμικς είναι

κατάλληλη για ποια δραστηριότητα και ποιος είναι ο σκοπός της διδακτικής ακολουθίας.

Οι δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλούς διαφορετικούς τύπους/επίπεδα εκπαίδευσης.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το έργο EASY προορίζεται για την άτυπη εκπαίδευση/μαθήματα, κάτι που έχει περισσότερο νόημα στις άλλες χώρες που συμμετέχουν στο έργο, αλλά το HF & VUC FYN έχει επικεντρωθεί στη λειτουργικότητα του έργου, έτσι ώστε οι δραστηριότητες να είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικές στο πλαίσιο της Δανίας, όπου η επίσημη εκπαίδευση είναι πιο σημαντική. Επομένως, οι δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα, για παράδειγμα:

Δημοτικό σχολείο

Ένας δάσκαλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να χρησιμοποιήσει μια από τις δραστηριότητες αν δει μαθητές να εκφοβίζουν ο ένας τον άλλον. Ο εκφοβισμός μπορεί να βασίζεται στο φύλο, στη θρησκεία ή σε κάτι εντελώς διαφορετικό. Σε αυτή την περίπτωση, οι διάφορες δραστηριότητες μπορούν να βοηθήσουν την τάξη να συζητήσει ποια γλώσσα χρησιμοποιούν όταν περιγράφουν ο ένας τον άλλον. Ή ο δάσκαλος μπορεί να ανακαλύψει ποιιοι μαθητές έχουν ποιες συμπεριφορές διακρίσεων και στη συνέχεια να ξεκινήσει διάλογο με αυτή την ομάδα μαθητών για το πώς οι διακρίσεις επηρεάζουν τους άλλους ανθρώπους.

Οι δραστηριότητες σε επίπεδο δημοτικού σχολείου θα ήταν επίσης καλό να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό, για παράδειγμα, με θεματικές ημέρες όπου αναμειγνύονται διαφορετικές τάξεις. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί να δημιουργηθεί ένας χώρος όπου οι μαθητές μπορούν να συζητήσουν ανοιχτά χωρίς να δεσμεύονται από τη δυναμική της τάξης, η οποία μπορεί μερικές φορές να αποτελέσει εμπόδιο. Ή, όπως περιγράφεται στο παραπάνω παράδειγμα, αν μια τάξη έχει ιδιαίτερες προκλήσεις με τις σχέσεις και τον εκφοβισμό.

Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το ντοκιμαντέρ σχετικά με την αλλαγή φύλου, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να ταιριάζουν καλύτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου οι μαθητές είναι ώριμοι και εισέρχονται στην εφηβεία και γνωρίζουν περισσότερα για το θέμα από ό,τι τα παιδιά του δημοτικού.

Οι δραστηριότητες είναι έτοιμες και περιγράφονται και δομούνται προσεκτικά και μπορούν να χρησιμοποιηθούν αμέσως μετά τις οδηγίες, αλλά μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως κατάλογος έμπνευσης για το ποιες ασκήσεις/δραστηριότητες είναι κατάλληλες για συζήτηση και επεξεργασία αμφιλεγόμενων θεμάτων που εστιάζουν στη σχέση μεταξύ των ανθρώπων.

Σχολεία ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Δεδομένου ότι οι καθηγητές των HF & VUC FYN συμμετείχαν στο έργο, η εργαλειοθήκη είναι πολύ κατάλληλη για το επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Εκτός του ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τον ίδιο τρόπο όπως και στα δημοτικά σχολεία, σε σχέση με τον εκφοβισμό ή την εργασία οικοδόμησης σχέσεων, ακολουθούν μερικές προτάσεις για το πώς η εργαλειοθήκη είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για το επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

- Καθώς τα κόμικς δεν απαιτούν την ίδια προετοιμασία με την παρακολούθηση μιας ταινίας πριν από τη χρήση τους, οι δραστηριότητες με κόμικς είναι κατάλληλες για σύντομες ακολουθίες, π.χ. τμήματα ενοτήτων. Για παράδειγμα, μια τάξη γαλλικών μπορεί να χρησιμοποιήσει το κόμικ της Ιωάννας της Λωραίνης κατά τη διδασκαλία για τις εξέχουσες Γαλλίδες και μπορεί να γίνει ακόμη και στα γαλλικά!

Ένα μάθημα θρησκευτικών μπορεί να χρησιμοποιήσει το κόμικ όταν μιλάει για αγίους. Ενώ ένα μάθημα ιστορίας που μελετά ποιες πηγές είναι καλές και πώς

εξελίσσονται οι δηλώσεις με την πάροδο του χρόνου μπορεί να χρησιμοποιήσει το κόμικ ως αφετηρία για αυτή ακριβώς τη συζήτηση.

Οι δραστηριότητες είναι καταλληλότερες για τις κοινωνικές σπουδές, όπου, σύμφωνα με την εκτελεστική εντολή του Υπουργείου Παιδείας, πρέπει να εξετάζονται η οπτική του φύλου και οι διακρίσεις. Τα μαθήματα ψυχολογίας θα ήταν επίσης ένα προφανές πλαίσιο για τη χρήση των δραστηριοτήτων, καθώς ασχολούνται με υλικό και θέματα που έχουν να κάνουν με τους ανθρώπους.

Οι ταινίες/ντοκιμαντέρ απαιτούν περισσότερη προετοιμασία για τους εκπαιδευτές ή/και τους εκπαιδευόμενους, καθώς η διάρκειά τους είναι συνήθως περίπου 1-2 ώρες, ωστόσο μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτενώς και σε πολλές ενότητες και για πολλούς διαφορετικούς σκοπούς. Για παράδειγμα, όλες οι ταινίες/ντοκιμαντέρ είναι στα αγγλικά και μπορούν να θεματοποιηθούν με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, η σειρά Grace and Frankie είναι κατάλληλη για τα θέματα: ανθρώπινες σχέσεις, οικογενειακοί αστερισμοί, όψιμες σύγχρονες οικογένειες, επιχειρηματικές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων, και επομένως μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλά διαφορετικά μαθήματα. Η ταινία μεγάλου μήκους The Best Exotic Marigold Hotel μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της Αγγλίας και των αποικιών της ή με έμφαση στη γλώσσα, για παράδειγμα στα μαθήματα αγγλικών. Το ντοκιμαντέρ για τη μετάβαση του φύλου (The Passing) μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μαθήματα θετικών επιστημών, όπως η βιολογία, όπου συζητούνται τα βιολογικά φύλα, αλλά και σε μαθήματα όπως η ψυχολογία και οι κοινωνικές σπουδές, όπου τα κοινωνικά πρότυπα αντιμετωπίζονται με διαφορετικούς τρόπους και μπορείτε να ασχοληθείτε με το πώς αναπτύσσεται η κοινωνία σε σχέση με τις αντιλήψεις για τα φύλα.

Προγράμματα πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η εργασία για την άρση των στερεοτύπων και των διακρίσεων πρέπει, χωρίς αμφιβολία, να λαμβάνει χώρα σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντική στα επαγγελματικά πτυχιακά προγράμματα που εκπαιδεύουν άτομα στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και των κοινωνικών επιστημών. Αυτά τα προγράμματα οδηγούν σε θέσεις εργασίας όπου συναντάς ένα διαφορετικό πλήθος ανθρώπων, γι' αυτό και οι δραστηριότητες του σχεδίου EASY είναι καλές για να διευκολύνουν ώστε οι ενήλικες φοιτητές να είναι εξοπλισμένοι για να αντιμετωπίσουν τον κόσμο με ανοιχτές αγκάλες.

Για παράδειγμα, η δραστηριότητα με τη μάσκα (ντοκιμαντέρ: Η μάσκα στην οποία ζεις) μπορεί να είναι μια εξαιρετική δραστηριότητα π.χ. στην εκπαίδευση στον τομέα της υγείας, όπου εκπαιδεύονται πολλές γυναίκες και όπου υπάρχει κίνδυνος αναπαραγωγής στερεοτύπων για τις γυναίκες σε επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών. Η δραστηριότητα μπορεί να λειτουργήσει π.χ. σε ομάδες διοίκησης ή ομάδες που εργάζονται για τη διαφήμιση ή την προσέλκυση ανδρών αλλά και γυναικών στο πρόγραμμα για να διαπιστώσουν ποιες αξίες έχουν οι γυναίκες υποψήφιες και με αυτόν τον τρόπο μπορείτε να προσαρμόσετε το εκπαιδευτικό ίδρυμα για την προσέλκυση ανδρών υποψηφίων χρησιμοποιώντας όρους και φράσεις που μιλούν για τις αξίες που αναζητούν οι άνδρες υποψήφιοι. Κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, μπορείτε επίσης να εργαστείτε για το σπάσιμο των σαφώς διαχωρισμένων κατά φύλο περιβαλλόντων με αυτή τη δραστηριότητα, καθώς οι εκπαιδευόμενοι εργάζονται ο καθένας με τις δικές του αξίες και αντιλήψεις για τον ανδρισμό, για τον οποίο μιλάει το ντοκιμαντέρ.

Τα κόμικς σχετικά με τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ των δύο φύλων είναι κατάλληλα για προγράμματα κοινωνικών σπουδών, τα οποία εκπαιδεύουν κυρίως άτομα για διοίκηση, διαχείριση ή κοινωνική εργασία. Χρησιμοποιώντας τη δραστηριότητα, μπορείτε να εργαστείτε σε ομάδες για να αναπτύξετε μια κοινή κατανόηση του γιατί υπάρχουν οι διαφορές (αμοιβών) μεταξύ των φύλων, αλλά και πώς μπορούν να εξαλειφθούν. Το ιδιαίτερο σε αυτή τη δραστηριότητα είναι ότι ακούγονται όλα τα μέλη της ομάδας και πρέπει να υποστηρίξετε τη δική σας θέση ή/και να πεισθείτε ότι οι συνειρμοί κάποιου άλλου είναι καλύτεροι και τελικά να καταλήξετε να συμφωνήσετε στην καλύτερη εκδοχή μιας έννοιας ή φράσης που προκύπτει από τα σκίτσα. Με αυτόν τον τρόπο, διευρύνετε τους ορίζοντές σας και μαθαίνετε περισσότερα για το γιατί ο κόσμος λειτουργεί με τον τρόπο που λειτουργεί.

Σε παιδαγωγικά προγράμματα, μπορεί να είναι μια καινοτόμος ιδέα να χρησιμοποιηθεί η δραστηριότητα γύρω από το κόμικ "Είναι μια Μανούλα...". Αυτή η δραστηριότητα λειτουργεί καλά επειδή στις ομάδες δημιουργείτε μια ιστορία που μπορεί να είναι πολύ στερεοτυπική ή μπορεί απλώς να ανοίξει για σκέψη "έξω από το κουτί", π.χ. πώς θα ήταν ο κόσμος χωρίς στερεότυπα.

Άτυπη εκπαίδευση

Στο πλαίσιο της Δανίας, το έργο **EASY** επικεντρώθηκε κυρίως στην περιγραφή και τη χρήση δραστηριοτήτων σε επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το HF & VUC FYN, αλλά διάφορες δραστηριότητες μπορούν να λειτουργήσουν εξίσου καλά, για παράδειγμα, σε λαϊκά λύκεια, αν το θέμα είναι το φύλο, η ισότητα, η διαφορετικότητα ή τα στερεότυπα. Όταν τα λαϊκά λύκεια επιλέγουν ένα θέμα ή μια εστίαση, μπορούν στη συνέχεια να επιλέξουν διάφορες δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο κατάλληλο πλαίσιο.

Ελλάδα

Η εργαλειοθήκη μπορεί να θεωρηθεί ως ανεκτίμητη πηγή έμπνευσης ή έτοιμο προς χρήση σε πλαίσια επιμόρφωσης/ υλικό από διάφορες ομάδες όπως

- εκπαιδευτές ενηλίκων
- εταιρικοί εκπαιδευτές
- ΜΚΟ
- Κέντρα τυπικής και μη τυπικής κατάρτισης.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν ανά ταινία ή κόμικ, μπορούν να θεωρηθούν συμπληρωματικές μεταξύ τους ή ως αυτόνομα εργαλεία για την επίτευξη στοχευμένων μαθησιακών στόχων για τους εκπαιδευόμενους.

Η εργαλειοθήκη είναι ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτές ενηλίκων που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε απαιτητικά/σκληρά εκπαιδευτικά πλαίσια (της τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης, ή ακόμη και της άτυπης εκπαίδευσης) που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή για τη διαχείριση των στερεοτύπων.

Πολωνία

Το 2009-2010¹⁴, οι Πολωνοί ήταν ένα από τα μακροβιότερα και συχνότερα μορφωμένα έθνη στην Ευρώπη. Το 91% των νέων στην Πολωνία ηλικίας 19-24 ετών εξακολουθούσαν να μαθαίνουν. Επί του παρόντος, ένα τυπικό πολωνικό εκπαιδευτικό πρόβλημα (που δυστυχώς περιγράφεται τυχαία στην έρευνα) είναι ο περιορισμός των ενηλίκων στις μορφές εκπαίδευσης που είναι απαραίτητες για την ανάληψη ή τη διατήρηση μιας θέσης εργασίας. Αυτό οφείλεται εν μέρει στις πολύ συχνές αλλαγές

¹⁴ Eurostat 2010, αναφορά σε: <https://rynekpracy.pl/monitor/policy-uczna-sie-dluzej-od-wiekszosci-europejczykow> [12.08.2024]

του νόμου για τη χορήγηση επαγγελματικών προσόντων. Ένας άλλος λόγος φαίνεται να είναι η απώλεια της εμπιστοσύνης των ενήλικων Πολωνών στις ευκαιρίες ανάπτυξης που προκύπτουν από την τυπική εκπαίδευση. Ανεξάρτητα από τον λόγο, παρατηρούμε μια εστίαση των εκπαιδευτικών προσφορών για ενήλικες στα "προτερήματα" του επαγγέλματος. Τα ζητήματα διαμόρφωσης στάσεων απαλλαγμένων από στερεότυπα και διακρίσεις υποτιμώνται, δίνοντας το επιχείρημα ότι "δεν υπάρχει αρκετός χρόνος γι' αυτό".

Οι προτάσεις που περιλαμβάνονται στην **Εργαλειοθήκη EASY** αποτελούν μια υπόδειξη για το πώς να ενεργοποιήσετε γρήγορα τον προβληματισμό των ενήλικων εκπαιδευομένων και να τους δώσετε έτσι την ευκαιρία να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται για τους άλλους και ενεργούν απέναντί τους. Η κατασκευή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο **Εργαλειοθήκη EASY** ανταποκρίνεται πλήρως στις πολωνικές παραδοχές και συνθήκες διεξαγωγής της εκπαίδευσης ενηλίκων στον τυπικό και μη τυπικό χώρο. Η ποικιλία των δραστηριοτήτων (σύντομες, μεγαλύτερες, διαδικτυακές και σταθερές, σε διάφορα επίπεδα του πλαισίου προσόντων, κ.λπ.) είναι ένας κρίσιμος παράγοντας που παρακινεί τη χρήση τους.

Πορτογαλία

Η **Εργαλειοθήκη EASY** παρέχει μια μοναδική και προσαρμόσιμη πηγή για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Πορτογαλία, χρησιμοποιώντας δραστηριότητες που βασίζονται σε ταινίες και κόμικς για να ανοίξουν ουσιαστικές συζητήσεις σχετικά με τα στερεότυπα, τις διακρίσεις και τα συναφή κοινωνικά ζητήματα. Αυτή η εργαλειοθήκη εισάγει ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό μοντέλο στο πορτογαλικό πλαίσιο, συνδυάζοντας πολυμεσικούς πόρους με διαδραστικές δραστηριότητες για να εμπλέξει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους με τρόπους που φαίνονται σχετικοί, συγκρίσιμοι και εμπνευσμένοι. Μέσω της επιλογής πέντε κινηματογραφικών ταινιών / τηλεοπτικών σειρών και εννέα κόμικς, δημιουργεί ένα χώρο/πλαίσιο για τους ενήλικες να προβληματιστούν σχετικά με αυτά τα σημαντικά θέματα, ενθαρρύνοντας παράλληλα την προσωπική και συνεργατική εξερεύνηση.

Κάθε πόρος της **Εργαλειοθήκης EASY** συνδυάζεται με ένα σύνολο δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους να εξετάσουν διαφορετικές προοπτικές και να αμφισβητήσουν τις δικές τους υποθέσεις. Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες κυμαίνονται από ασκήσεις με παιχνίδια ρόλων, κουίζ και ομαδικές συζητήσεις έως δημιουργικά έργα όπως η μαγνητοσκοπήση μικρών βίντεο ή ο σχεδιασμός εκστρατειών. Αυτές οι ποικίλες δραστηριότητες προσφέρουν μια δυναμική προσέγγιση που ταιριάζει σε διάφορα μαθησιακά στυλ και προτιμήσεις, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετάσχουν ουσιαστικά. Επιπλέον, η Εργαλειοθήκη επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν αυτές τις δραστηριότητες ως εφελτήριο για ευρύτερες εφαρμογές: οι ίδιες διαδραστικές μορφές μπορούν να προσαρμοστούν για την αντιμετώπιση άλλων θεμάτων πέραν των στερεοτύπων, όπως η κοινωνική ένταξη, η πολιτισμική ευαισθητοποίηση ή ακόμη και ο ψηφιακός γραμματισμός.

Ένα ιδιαίτερα πολύτιμο χαρακτηριστικό αυτού του πόρου είναι η ευελιξία του. Οι δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν, καθιστώντας τις κατάλληλες για μια ποικιλία εκπαιδευτικών πλαισίων. Για παράδειγμα, ένας εκπαιδευτής θα μπορούσε να τροποποιήσει μια άσκηση παιχνιδιού ρόλων σχετικά με τα στερεότυπα ώστε να αντιμετωπίσει συγκεκριμένες ανησυχίες της κοινότητας, ή θα μπορούσε να ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να δημιουργήσουν κόμικς γύρω από άλλα κοινωνικά θέματα που αφορούν τη ζωή τους. Με τον τρόπο αυτό, οι εκπαιδευτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ίδια δομή και τις ίδιες

μεθοδολογίες της εργαλειοθήκης EASY για να δημιουργήσουν νέες δραστηριότητες που βρίσκουν απήχηση στους εκπαιδευόμενούς τους, ανεξάρτητα από το αντικείμενο.

Η χρήση του κινηματογράφου και των κόμικς ως θεμέλιου αυτών των δραστηριοτήτων εισάγει επίσης μια αίσθηση νεωτερικότητας και δημιουργικότητας στα μαθήματα, καθιστώντας την εκπαίδευση ενηλίκων πιο ελκυστική, άμεση και προσιτή. Αυτά τα μέσα ενθαρρύνουν φυσικά την κριτική σκέψη και την ενσυναίσθηση και η συμπερίληψή τους στην εκπαίδευση ενηλίκων δείχνει πώς η μάθηση μπορεί να είναι τόσο διορατική όσο και ευχάριστη. Η **Εργαλειοθήκη EASY**, επομένως, αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων της Πορτογαλίας, με τη δυνατότητα να εμπνεύσει τους εκπαιδευόμενους, ενώ παράλληλα τους εξοπλίζει με τη γνώση και την αυτοπεποίθηση να αμφισβητήσουν τις κοινωνικές προκαταλήψεις στη ζωή τους.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι, ο παρών Οδηγός φώτισε το ποικίλο φάσμα εναλλακτικών εργαλείων που αναπτύχθηκαν από το σχέδιο **EASY** και τα οποία είναι πλέον διαθέσιμα στους εκπαιδευτές ενηλίκων για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων ηλικίας και φύλου στην εκπαίδευση ενηλίκων. Ενσωματώνοντας αυτούς τους καινοτόμους πόρους στις διδακτικές τους πρακτικές, οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορούν να προωθήσουν ένα πιο περιεκτικό και δίκαιο μαθησιακό περιβάλλον.

Οι συστάσεις ανά χώρα που παρέχονται εδώ όχι μόνο υπογραμμίζουν τα μοναδικά πολιτισμικά πλαίσια που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα αυτών των εργαλείων, αλλά και ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτές να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των διαφορετικών εκπαιδευομένων τους.

Πρόσκληση για δράση!

Καθώς προχωράμε μπροστά, είναι σημαντικό να παραμείνουμε ανοιχτοί στη συνεχή μάθηση και να συνεργαζόμαστε με συναδέλφους πέρα από τα σύνορα, ανταλλάσσοντας γνώσεις και εμπειρίες που μπορούν να εμπλουτίσουν τις συλλογικές μας προσπάθειες για την κατάρριψη των στερεοτύπων. Τα εργαλεία αυτά, αν και θεωρούνται πλήρως ανεπτυγμένα και συμπληρωματικά μεταξύ τους, θεωρούνται επίσης ότι μπορούν να βελτιωθούν και να αλλάξουν στην πορεία του χρόνου. Έτσι, όλοι οι δυνητικοί χρήστες καλούνται να τα προσαρμόσουν, να τα τροποποιήσουν ή ακόμη και να τα επεκτείνουν ώστε να ανταποκρίνονται στις ατομικές τους απαιτήσεις και στις ανάγκες των εκπαιδευτικών τους ομάδων.

Μαζί, μπορούμε να ενδυναμώσουμε όλους τους εκπαιδευόμενους, διασφαλίζοντας ότι η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί μετασχηματιστική δύναμη τόσο για τα άτομα όσο και για τις κοινότητες της ΕΕ.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EASY_Εκπαίδευση ενηλίκων ενάντια στα στερεότυπα
2021-1-PL01-KA220-ADU-000028240

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.